

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Lasse Viertokangas, Ville Toivonen

SEIKKAILUKASVATUKSEN TOIMINTAMALLI VARHAISKASVATUKSEEN 4-VUOTIAILLE

Sosiaali- ja terveysala
2022

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaaliala

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Lasse Viertokangas, Ville Toivonen
Opinnäytetyön nimi	Seikkailukasvatuksen toimintamalli varhaiskasvatukseen 4-vuotiaille
Vuosi	2022
Kieli	suomi
Sivumäärä	38 + 6 liitettä
Ohjaaja	Heidi Blom

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa helppokäyttöinen seikkailumalli varhaiskasvatukselle käyttäen seikkailukasvatuksen menetelmää. Opinnäytetyössä keskityttiin seikkailukasvatuksen viitekehykseen, mutta sivuttiin myös ympäristö- ja elämyspedagogiikkaa. Opinnäytetyön teoriassa on huomioitu myös varhaiskasvatussuunnitelma.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Vaasa English Playschoolin kanssa keväällä 2021. Opinnäytetyötä varten laadittiin opas, jota voi hyödyntää varhaiskasvatuksen arjessa sellaisenaan, tai sitä on mahdollista käyttää kohdennetusti esimerkiksi käyttämällä tarinaa ja kehittämällä seikkailua pidemmälle. Oppaaseen tehty seikkailu on tekijöiden itse käsikirjoittama, ja kohderyhmänä ovat olleet 4-vuotiaat lapset. Toimintakertoja oli kaksi ja ne ohjattiin englannin kielellä. Toimintakerroissa oli mukana kaksi varhaiskasvatusopettajaa sekä kaksitoista lasta. Osallistujilta, niin lapsilta kuin aikuisilta, kerättiin palautetta suullisesti toimintatuokioiden jälkeen.

Opinnäytetyö osoitti, että ohjatulle seikkailukasvatukselle on tarvetta ja se hyödyttää niin lapsia kuin aikuisia. Saadun palautteen perusteella päiväkotilaiset olivat harmistuneita ohjatun toiminnan päättymisestä. Varhaiskasvattajat olivat puolestaan tyytyväisiä saadessaan lisää tietoa seikkailukasvatuksesta ja käytännön tapoja toteuttaa sitä. Seikkailuopas jää päiväkodin käyttöön ja sitä on mahdollista käyttää sellaisenaan. Opas on myös ajankohtainen, sillä uudessa 2018 julkaistussa varhaiskasvatussuunnitelmassa on huomioitu erityisesti ympäristö ja lähiluonto. Opas on suunniteltu toteutettavaksi missä tahansa ja se taipuu hyvin lähiympäristöönsä.

Avainsanat: koulutus, opetus, kasvatusyhteistyö, adventure pedagogy

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Sosiaaliala

ABSTRACT

Author	Lasse Viertokangas, Ville Toivonen
Title	A Practiced- Based Guidebook for the Early Childhood Education Focusing on 4-year-Old Children.
Year	2022
Language	Finnish
Pages	38 + 6 Appendices
Name of Supervisor	Heidi Blom

This bachelor's thesis is a guide, based on the adventure pedagogy. This bachelor's thesis has two parts. The first part of this bachelor's thesis focuses on adventure pedagogy theory, but also examines other similar pedagogies such as nature- and environment-based pedagogies. A further purpose was to look at Early Childhood Education Plan, and the amount of focus that it has on environment and outdoor play.

The bachelor's thesis was carried out in cooperation with Vaasa English Play-school. During the process, a guide was made. This guide can be used in early childhood education in various ways. There were two sessions and the language of instruction was English. The sessions were participated by two early childhood education teachers and 12 children. All the respondents gave feedback orally after the sessions.

The feedback proves that instructed adventure pedagogy is needed, and it is useful for both the children and the adults. According to the feedback, children felt sad when the instructed sessions ended. The early childhood education teachers were satisfied with receiving more information about adventure pedagogy and ways to implement it in their work. The guidebook is a tool for the daycare and it can be used for the years to come. One can also use parts of it, develop the narrative further and add elements to it, such as children as storytellers and participants.

Keywords	education, teaching, early childhood education and care partnership, adventure pedagogy

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	7
2	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	8
	2.1 SWOT- Analyysi	9
	2.2 Aikaisemmat tutkimukset	10
3	SEIKKAILUKASVATUS	13
	3.1 Seikkailukasvatuksen määritelmä.....	13
	3.2 Seikkailukasvatuksen historia	14
	3.3 Seikkailukasvatuksen tavoitteet	16
	3.4 Elämypedagogiikka	18
	3.5 Ympäristökasvatus	20
4	VARHAISKASVATUS.....	22
	4.1 Seikkailukasvatus osana varhaiskasvatusta	22
	4.2 Osallisuus	23
5	TOIMINNALLINEN OSUUS.....	25
	5.1 Toiminnallisen osuuden suunnittelu	25
	5.2 Toimeksiantajan esittely	26
	5.3 Toiminnallisen osuuden toteutus	27
	5.3.1 Toimintahetki 1: Jos metsään haluat mennä nyt.....	28
	5.3.2 Toimintahetki 2: Oli synkkä ja sateinen päivä.....	29
	5.4 Loppupalaute	30
	5.5 Toimintatuokioiden toteutuksen arviointi SWOT.....	32
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIOINTI.....	34
	6.1 Johtopäätökset	34
	6.2 Pohdinta.....	35
	6.3 Eettisyys	37
	LÄHDELUETTELO	39
	LIITTEET	43

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Keskeiset elementit seikkailuun varhaiskasvatuksessa.

Taulukko 1. Seikkailukasvatuksen kuvauksia.

LIITELUETTELO

LIITE 1. Saatekirje ja lupahakemus vanhemmille suomeksi.

LIITE 2. Saatekirje ja lupahakemus vanhemmille englanniksi.

LIITE 3. Saatekirje henkilökunnalle.

LIITE 4. SWOT-analyysi

LIITE 5. Kuvat

LIITE 6. Toimintamalli

1 JOHDANTO

Ihmisen puhutaan vieraantuneen luonnosta, vaikka moni kokeekin sen tärkeäksi osaksi elämää ja elinympäristöään (Mehtola 2016). Suomen ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen teettämän luontosuhdebarometrin mukaan, noin neljännes suomalaisista kokee luontosuhteensa parantuneen Covid-19 pandemian alkaessa ja erityisesti nuoret pitävät luontoa nyt tärkeämpänä (Ympäristöhallinto 2020). Vuonna 2020 alkanut pandemia on hyvä esimerkki siitä, kuinka luontoarvot on mahdollista löytää uudestaan. Vuoden 2020 aikana rikottiin myös useita ennätyksiä kansallispuistojen kävijämäärissä, ja ne ovatkin tilastojen valossa suosituimpia kuin koskaan aiemmin (Metsähallitus 2020). Seikkailukasvatus ja elämyspedagogiikka ovat paitsi pedagogiana mielenkiintoinen aihe, mutta myös ajan-kohtainen sellainen.

Seikkailukasvatuksen keskiössä ovat osallisuus ja yhdessä tekeminen. Oppimaan ja kasvamaan pyritään tasavertaisina ryhmän jäsenenä ja tämä vaatii osallisilta dialogisuutta sekä omien voimavarojen tunnistamista (SNK 2022). Menetelmänä seikkailukasvatuksessa oppiminen kytkeytyy kokemuksiin ja elämyksiin kokonaisvaltaisesti. Seikkailukasvatuksen haasteena ja vahvuutena on pedagogiikka, se ei kohdennu selkeästi minkään yksittäisen oppiaineen tai ammattikunnan piiriin. Toisaalta monialaisuus ja vapaus tiukasti määritellyistä rajoitteista ja mahdollistavat ajattelun rajattomuuden, uusia näkökulmia ja pohjaa kehittämislle. (SNK 2020.)

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on kehittää seikkailukasvatuksen mahdollisuuksia käytännönläheisesti tuottamalla vaasalaiseen päiväkotiin seikkailukasvatuksellisen toimintamallin opas. Teemme toimintamallin lapsilähtöisesti ja huomioimalla nykyisen varhaiskasvatussuunnitelman. Toimintamallin toimintaosuuksien tulee olla pedagogisesti perusteltuja ja käytämme työssämme pedagogisena pohjana seikkailukasvatuksen teoriaa, elämyspedagogiikkaa sekä vahvasti näiden taustalla vaikuttaneen Kurt Hahnin pedagogisia näkemyksiä aiheista (Outward Bound Finland 2017).

2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön tarkoitus on tutustua seikkailukasvatukseen: sekä sen teoriaan, että käytännön toteutukseen, sekä tuottaa sen pohjalta seikkailukasvatuksen toimintamalli. Toimintamalli tarjoaa päiväkodille käytännön esimerkkejä seikkailukasvatuksesta, joita voi käyttää joko erillisinä aktiviteetteina tai osana suurempaa kokonaisuutta. Toimintamalli koostuu useasta toiminnallisesta tekemisestä, joiden tarkoitus on korostaa seikkailukasvatusta osana varhaiskasvatusta sekä tarjota varhaiskasvattajille ohje sen toteuttamiseen.

Halusimme kehittää helposti toteutettavan ja monipuolisen toimintamallin päiväkodeille sekä tuoda esille seikkailukasvatuksen monia hyötyjä varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyötä varten selvitimme seikkailukasvatuksen käyttöä käytännössä, tekemällä yhteistyötä päiväkodin kanssa. Näin pystyimme myös syventämään omaa osaamistamme seikkailukasvatuksesta ja löytää toiminnallisuuden kautta uusia käytännön työvälineitä itsellemme.

Toiminnallista osuutta varten kehitimme tarinan eli narratiivin, jossa on seikkailukasvatuksen elementtejä, ja jonka pääosassa olivat lapset. Narratiivisessa tarinassa, joka vie lapsia toiminnassa eteenpäin, tavoitteena oli asettaa lapset osaksi tarinaa ja niin, että he ovat tarinan kertojia, hahmoja ja vievät tarinaa eteenpäin. Oman kokemuksemme mukaan, lasten kirjoissa on yleensä opetus ja tästä lähtökohdista tarinan osalta oli tärkeää, että kokemus on mieleenpainuva ja opetuksellinen. Opetuksellista painopistettä on mahdollista vaihtaa, meidän tarinamme keskiössä oli luonto ja seikkailu, se olisi voinut olla myös ryhmä ja ryhmäytyminen.

Opinnäytetyömme tavoitteena on toimintamallin kautta tuoda entistä enemmän työkaluja varhaiskasvatuksen henkilökunnalle mennä ulos luontoon tekemään ja oppimaan lasten kanssa. Lisäksi tavoitteena on, että varhaiskasvattajat innostuvat seikkailukasvatuksesta.

2.1 SWOT- Analyysi

Teimme osana toiminnallista opinnäytetyötä SWOT-analyysin ja kävimme läpi prosessiin liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia, jotka löytyvät liitteestä 5. Nelikenttäanalyysi on projektityössä käytetty yksinkertainen analysointimenetelmä. (Pk-Rh.fi 2021.) Analyysin avulla voidaan selvittää projektin vahvuuksia ja heikkouksia, sekä tulevaisuuden mahdollisuuksia ja uhkia. (Pk-Rh.fi 2021.) Tämä auttaa oman projektin kehittämistä ja arvioita.

SWOT-analyysin nimi koostuu sanoista

- ⇒ Strengths (vahvuudet)
- ⇒ Weaknesses (heikkoudet)
- ⇒ Objectives (mahdollisuudet)
- ⇒ Threats (uhat) (Pk-Rh.fi 2021).

Marion Fields (2013) mukaan vahvuudet ovat projektin tai toiminnan sisältä lähtöisin olevia voimavaroja. Vahvuuksissa tulee arvioida onnistumiset ja ne seikat, jotka tekivät projektista toimivan. Arvioijan tulee olla realistinen, ei liian vaatimaton, mutta myös liioittelua tulisi välttää. (Fields 2013, 43.)

Fields muistuttaa, että vahvuuksien tavoin, tulee arvioida myös heikkouksia. Mikä estää projektin suunnitelman toteutumista? Mitkä olivat projektin heikkoudet ja kuinka niitä voisi välttää tulevaisuudessa? Heikkouksia on tärkeä katsoa kokonaisuutena ja koko projektin laajuisesti.

Mahdollisuudet ovat ulkoisia tekijöitä. Projektin mahdollisuuksiin vaikuttaa ikäryhmät, paikka ja yhteistyökumppanit (Fields 203, 44). Mahdollisuuksissa olemme tarkastelleet, muun muassa sitä miten toimintaympäristö, lähialueet ja erilaisten ryhmien ryhmädynamiikka vaikuttavat mahdollisuuksiin toteuttaa projekti tulevaisuudessa.

Uhat ovat ulkoisia tekijöitä, joita tulisi välttää ja joihin on hyvä varautua. (Fields 2013, 43.) Toiminnallisessa projektissa tällaisia ovat muun muassa sää, lasten ja nuorten ryhmädynamiikka, paikka ja sen mahdollisuudet tehdä toiminnallisia aktiviteetteja. Fields (2013, 43) kannustaa kiinnittämään suorien uhkien lisäksi huomioita myös muihin negatiivista vaikuista aiheuttaviin asioihin ja pyrkiä minimoimaan niin sanotut epäsuorat uhkatekijät.

SWOT - analyysi tarvitsee tuekseen kuitenkin myös muita lähteitä, sillä SWOT ei sovellu pitkänaikavälin suunnitteluun, koska siinä keskitytään enemmän lyhyen aikavälin tavoitteisiin. SWOT on hyvä työväline toiminnansuunnitteluun, mutta sitä tukevat tutkimukset ja muut arviointimenetelmät.

2.2 Aikaisemmat tutkimukset

Seikkailukasvatukseen ja elämyspedagogiikkaan liittyviä opinnäytetöitä on julkaistu useampi, ja arvioimme tämän varmentavan ajatuksemme aiheen ajankoh-taisuudesta. Kuitenkin opinnäytetöissä, joita tarkastelimme, luonto, elämykset ja seikkailu oli nivottu yhdeksi kokonaisuudeksi kohderyhmien ja ikäluokkien vaihdellussa laajasti. Vaikka varhaiskasvatukselle on tehty seikkailupedagogisia opinnäytetyötä, niin emme tarkastelulla havainneet, että vastaavaa opinnäytetyötä olisi kirjoitettu, jossa erityisesti on keskitytty narratiiviseen ja toiminnalliseen näkökulmaan. Varhaiskasvatukselle on toteutettu toiminnallisia oppaita seikkailukasvatuksesta ja elämyspedagogiikasta, mutta esimerkiksi Vaasan ammattikorkeakoulussa tehtyä opinnäytetyötä ei kartoitusta tehdessä ilmennyt.

Huikuri ja Karjalainen (2014) ovat toteuttaneet opinnäytetyönsä retkikohteissa sekä päiväkodin lähiympäristössä. Heidän tarkoituksenaan oli saada havainnoimalla selville lasten kokemuksia ja tunteita elämyksellisestä toiminnasta. He myös selvittivät, tukeeko luonnossa toiminen lasten osallisuutta ja mikä luonnossa on parasta lapsen näkökulmasta. Tutkimuksessa havaittiin muun muassa, että lapset nauttivat sekä ohjatusta että vapaasta toiminnasta luonnossa. (Huikuri & Karjalainen 2014, 2, 40.)

Pikkupeura ja Ylinen (2018) käsittelivät toiminnallisessa opinnäytetyössään ohjaamista elämyspedagogiikan menetelmin. Tavoitteena oli tarjota osallistujille positiivinen kokemus, tutustuttaa uusiin menetelmiin sekä selvittää miten elämyspedagogiikkaa voitaisiin soveltaa erityisopetuksessa. Toiminnallinen osuus toteutettiin vaasalaisen peruskoulun erityisluokalla ja siinä havaittiin elämyspedagogiikan soveltuvan menetelmänä hyvin erityisopetukseen. (Pikkupeura & Ylinen 2018, 2, 40.)

Aselan (2011) opinnäytetyössä elämyspedagogiikka ja seikkailukasvatus nivoutuvat hyvin yhdeksi kokonaisuudeksi ja tarkoituksena onkin ollut löytää keinoja tukea varhaiskasvatuksen toimintaa näiden pedagogisten menetelmien avulla. Tässä opinnäytetyössä käydään hyvin läpi varsinkin seikkailukasvatuksen teoriaa ja perusteita sekä miten näitä voisi hyödyntää päiväkodin arjessa. Tutkimuksessa huomattiin seikkailukasvatuksen ja elämyspedagogiikan tukevan oppimista hyvin, jos sitä toteutetaan hyvällä suunnittelulla ja tavoitteiden mukaisella toiminnalla. (Asela 2011, 2, 29.)

Hertto ja Tyykilä (2017) ovat kehittämishankkeessaan lähteneet luomaan selkeämmin toimintaopasta yksityisen päiväkodin varhaiskasvattajille. He kehittivät päiväkodin toiveiden pohjalta viikon kestävän seikkailuviikon viisivuotiaiden ryhmässä, mikä toimi esimerkkinä siitä, miten seikkailukasvatusta voidaan päiväkodissa käytännössä toteuttaa. Hankkeesta syntyneen oppaan tavoite oli perehdyttää päiväkodin henkilökunta seikkailukasvatukseen ja sen hyödyntämiseen sekä tuoda päiväkodin arkeen uusi tapa toteuttaa varhaiskasvatusta. Seikkailukasvatusopas sisälsi monipuolisesti erilaisia seikkailukasvatuksen toimintoja ja menetelmiä sekä miten näitä voidaan soveltaa. (Hertto & Tyykilä 2017, 2, 31.)

YAMK-tasoisia tutkimuksia oli huomattavasti haastavampaa löytää, mutta Oleniuksen (2021) opinnäytetyö varhaiskasvatuksen seikkailukasvatusverkoston perustamisesta ja toimintasuunnitelman tuottamisesta osui erittäin hyvin aihealueeseemme. Hänen opinnäytetyönsä tavoitteena oli kehittää seikkailukasvatuksen asemaa varhaiskasvatuksessa luomalla seikkailukasvatusverkosto sekä tuottaa

verkostolle toimintasuunnitelma. Seikkailukasvatuksen aseman kehittämiseksi sekä kasvattajien järjestäytymiselle nähtiin olevan tarve ja verkoston perustaminen oli tapa organisoitua tehokkaasti. Opinnäytetyön merkittävimpana tuloksena perustettiin seikkailukasvatuksen verkosto syksyllä 2020 ja se kuuluu valtakunnalliseen seikkailukasvatusverkostoon, joka oli myös opinnäytetyön toimeksiantajana. Perustehtävänä alaverkostolla on seikkailukasvatuksen aseman kehittäminen varhaiskasvatuksessa. (Olenius 2021, 3, 26.)

3 SEIKKAILUKASVATUS

Seikkailukasvatus on kokemuksellinen ja elämyksellinen käytännön kasvatusväline, jolla yksilön kasvua ja oppimista rakennetaan seikkailutoimintaa hyväksikäyttäen. (Karppinen 2010, 118.)

3.1 Seikkailukasvatuksen määritelmä

Telemäki & Lehtonen (1998, 19) kirjoittaa kanadalaisen Simon Priestin määrittelevän seikkailuksi kaiken sellaisen, jossa kokemuksen lopputulos on epävarmaa tai arvoituksellinen. Seikkailu voi olla mielentila, joka on vapaasti valittava ja jossa motivaatio on sisäistä. Priestin mieltää, että seikkailun tulee olla vapaaehtoista, ja seikkailijan tulee lähteä toimintaan vapaasta tahdosta. (Telemäki 1998, 19.)

Telemäki (1998, 19) vertaa Priestin seikkailun määritelmään Josef Kochin näkemukseen. Kochin määritelmän mukaan seikkailu sijoittuu vaatimuksia asettavaan ja osallistujille vieraaseen ympäristöön, yleensä luontoon. Kochin mukaan seikkailutilanteisiin liittyy aina mukaansa tempaavaa toimintaa sekä välittömyyden, ennalta-arvaamattomuuden ja yllätyksellisyyden aineksia. Kochin mukaan seikkailun tarkoituksena on turvallisuuden ja kontrollin sekä toisaalta itsensä ylittämisen ja arvaamattomuuden välisen tasapainon löytäminen. (Telemäki 1998, 19.) Telemäki (1998, 21) huomauttaa, että seikkailukasvatuksen lisäksi puhutaan myös elämyspedagogiikasta ja rajaa kahden tyylin välille on vaikea vetää.

Telemäki jakaa seikkailukasvatuksen ja elämyspedagogiikan neljään osa-alueeseen.

- Ensimmäiseen osa-alueeseen kuuluu sosiaalistamisleikit, joiden tarkoituksena on poistaa osallistumisen esteet ja tutustuttaa ryhmän jäsenet toisiinsa.
- Toinen osa-alue koostuu ryhmäaloitteellisuuteen liittyvistä tehtävistä, joissa ryhmän tarkoitus on yhdessä selvittää annettu ongelma tai tehtävä.

- Kolmas osa-alue on yksilöllisiä haasteita sisältävät tehtävät, kuten köysi- ja kiipeilytehtävät.
- Neljäs osa-alue koostuu ulkoilmatoiminnasta, joka pitää sisällään esimerkiksi vuorikiipeilyä ja koskenlaskua. (Telemäki 1998, 21.)

Kokljuschkin (1999, 16) mielestä seikkailukasvatus on omiaan monipuolisen oppimisen menetelmänä erityisesti silloin, jos kasvattajat hyödyntävät oikein seikkailun tarjoamat mahdollisuudet. Seikkailuretki lähimetsään voi kehittää kieltä, sen kautta voi tutustua enemmän luontoon ja myös matematiikkaan. (Kokljuschkin 1999, 16.) Kokonaisvaltaisuus on seikkailun vahvuus. Eri sisältöalueisiin voidaan tutustua lasten kannalta mielekkäässä ympäristössä ja tilanteessa sekä hyödyntää kaikkia oppimisen kannalta tärkeitä aistikanavia: näkö-, kuulo-, lihas- ja tuntoaistia. (Kokljuschkin 1999, 16.)

3.2 Seikkailukasvatuksen historia

Yksi seikkailukasvatuksen ja modernin elämyspedagogiikan pioneereista oli saksalainen pedagogi Kurt Hahn. Hahnin näkemysten keskeisiin ajatuksiin kuului yhdessä tekeminen, kokeminen ja löytämisen ilo. Hahnin mukaan haasteiden selvittäminen sekä onnistumisen tunteet parantavat itsetuntoa ja yhdessä itsensä haastaminen kohti yhteistä päämäärää kehittää myös empatiakykyä. (Outward Bound Finland 2017.) Outward Bound- järjestö on Hahnin vuonna 1946 perustama, ja sen tarkoituksena oli tukea nuorten kasvua ja yksilönvapautta. Kaikki Hahnin toiminta oli pedagogisesti perusteltua ja Hahn painotti, että oppiminen ja kasvu olivat keskiössä. Hahnin näkökulma seikkailuun oli, että sillä on syvempi opillinen merkitys. (Outward Bound Finland 2017.) Hahnin voidaan siis katsoa luoneen raamit nykyiselle seikkailukasvatukselle aikana, jolloin yksilön vapaus oli rajoitettua ja uhattuna.

Ennen seikkailulla saatettiin viitata esimerkiksi eränkäyntiin, joka pakotti osanottajan aineellisen hyödykkeen perässä lähtemään kotoaan, nykyisellään seikkailulta

toivotaan aineetonta hyvinvointia. Merkillepantavaa on kuitenkin se, ettei moderni seikkailukasvatus Suomessa ole lähtöisin omista ulkoilma-, luonto- ja eräperinteistä vaan on rantautunut maahan eri tahoilta kuten Keski-Euroopasta ja Angloamerikasta. (Karppinen & Latomaa 2015, 7.)

Karppinen & Latomaa (2015, 9) määrittelevät tavoitteellisen seikkailukasvatuksen olevan elämyksellisen ja seikkailullisen toiminnan käyttämistä. Tavoitteellista seikkailukasvatusta käytetään erityisesti lasten ja nuorten hyväksi sekä pedagogisessa että myös ennaltaehkäisevässä, kuntouttavassa ja kehittävässä tarkoituksessa yksilön ja yhteisön kasvuun ja hyvinvointiin. (Karppinen & Latomaa 2015, 9.)

Mikael Kokljuschkinin (1999, 16) mukaan seikkailukasvatusta voidaan käyttää tehokkaasti ja monipuolisesti myös oppimisen menetelmänä, kun vain hyödynnetään oikein seikkailun tarjoamat mahdollisuudet. Kokljuschkin sanoo, että seikkailulla lähimetsään voikin hyödyntää kaikkia oppimisen kannalta keskeisiä aistikavavia ja seikkailukasvatuksen vahvuutena onkin sen kokonaisvaltaisuus, joka tukee lasten kannalta tutustumista eri sisältöalueisiin mielekkäässä ympäristössä ja tilanteessa. (Kokljuschkinin 1999, 16.) Ulkona ololla on rentouttava sekä rauhoittava vaikutus ja keskittyminen sekä kognitiiviset taidot paranevat, jolloin lasten välinen kiusaaminenkin vähenee ja sosiaaliset vuorovaikutussuhteet vahvistuvat. (Parikka-Nihti 2019.)

Yksi suurimmista seikkailukasvatuksen toteuttajista Suomessa on partio. Vuosittain partiotoimintaan osallistuu Suomessa yli 65 000 jäsentä ja maailmanlaajuisesti yli 45 miljoonaa jäsentä. Partion pääasialliset kohderyhmät ovat 7–22-vuotiaat, mutta toimintaan ja sen toteuttamiseen osallistuu myös paljon muun ikäisiäkin, muun muassa vapaaehtoistoiminnan kautta. (Suomen partiolaiset 2021.)

Brittiläisen Robert Baden-Powellin perustama partioliike rantautui Suomeen vuonna 1910, mutta vakiinnutti asemansa vasta Suomen itsenäistyttyä vuonna 1917. Baden-Powellin ajatuksena oli valjastaa nuoren innostus ja tarmo hyödylli-

siin tarkoituksiin, kehittävään toimintaan sekä samalla oppia kokemuksien ja tekemisen kautta. (Paavilainen 2010, 21–24.) Partiossa, kuten muussakin seikkailukasvatuksessa ja elämyspedagogiikassa, on oppimisen ja kasvamisen näkökulma taustalla eli partiota ei toteuteta ainoastaan hauskanpidon ja mukavien aktiviteettien takia. Partion yleisiin kasvatustavoitteisiin kuuluu yksilön kasvun tukeminen kehitysvaiheet ja ominaispiirteet huomioiden. Tällä pyritään kannustamaan yksilöä toimimaan aktiivisesti ja vastuuntuntoisesti suhteessa itseensä, muihin ihmisiin, yhteiskuntaan sekä ympäristöönsä. Lisäksi partiossa opetellaan täysipainoista ja kokonaista elämää auttavia taitoja, tietoja, asenteita ja arvoja. (Partio-ohjelma 2021.)

3.3 Seikkailukasvatuksen tavoitteet

Kokljuschkin (1999, 35) pohjustaa, että kun seikkailukasvatus toteutetaan oikein, sillä voi tukea lapsen kokonaispersoonallisuuden kehittymistä, sekä motorisia, sosiaalisia ja tiedollisia taitoja. Seikkailukasvatus antaa toiminnallaan mahdollisuuden onnistumisen elämyksiin jokaisella lapsella. Vaikka toiminnallisuus onkin seikkailun oleellinen osa, ei seikkailu ole kuitenkaan vain fyysistä toimintaa. (Kokljuschkin 1999, 35.) Hyvän seikkailun onnistumiseen tarvitaan aina kaikkia lapsia. Seikkailu on loistava keino yhteistyötaitojen oppimiseen. (Kokljuschkin 1999, 35.) Seikkailutapahtuma tarvitsee toteuttaakseen tavoitteita, huolellista suunnittelua ja päteviä ohjaajia. Oikein toteutettuna se mahdollistaa tiedollisen, motorisen, sosiaalisen ja emotionaalisen taidon yhdistämisen niin, että lapsen itsetunto kehittyy. (Kokljuschkin 1999, 35.) Kokljuschkin (1999, 35) on arvioinut kuusi elementtiä, jotka ovat varhaiskasvatuksen seikkailun kannalta keskeisimpiä (kuva 1).

Kuvio 1 Keskeiset elementit seikkailuun varhaiskasvatuksessa.

Karppinen & Latomaa (2015, 47) puolestaan painottavat, että seikkailukasvatuksen lähtökohtana tulisi olla sosiaalisuus, toiminnallisuus ja emotionaalisuus. Heidän mukaansa, seikkailussa käytettävien elementtien avulla pyritään saamaan aikaan henkilössä positiivisia muutoksia. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että toiminnallisuus on yksi menetelmä muiden joukossa. (Karppinen & Latomaa 2015, 47.)

Vertaillen Kokljuschkina ja Karppista ja Latomäkeä voi havaita samoja painotuksia ja ne on aseteltu taulukkoon 1. vieretysten eri sarakkeisiin.

Taulukko 1 Seikkailukasvatuksen kuvauksia

Karppinen & Latomaa	Kokljuschkin
emotionaalisuus	jännitys, omien rajojen ylittäminen, elämykset, erilaisten lasten huomiointi
toiminnallisuus	omien rajojen ylittäminen, liikunnallisten taitojen kehittäminen
sosiaalisuus	yhdessä tekeminen

Taulukkoa 1. tarkastellessa, voi huomata kuinka samankaltaisia ajatuksia Karppisella ja Latomäellä sekä Kokljuschkinilla on. Kokljuschkin tapa kuvailla seikkailupedagogian tavoitteita on epämääräisempi, kun taas Karppinen ja Latomaa tuovat esiin otsikoita, joiden alle Kokljuschkin elementit on mahdollista asettaa.

3.4 Elämyspedagogiikka

Kurt Hahn korosti opetuksessaan elämyksen tärkeyttä ja sitä, että kasvatustapah-tuman toiminnan tulisi olla pedagogisesti samassa linjassa saaden aikaan proses-sinkaltaisen kokonaisuuden (Avartti 2019). Elämyspedagogisessa toiminnassa painottuvat yhteisöllisyys, toiminta, emotionaalisuus sekä itsensä löytäminen. Toiminnan tavoitteena on auttaa ihmistä löytämään omat vahvuutensa, heikkou-tensa sekä myös tarpeellisuutensa. Nämä ilmenevät esimerkiksi tilanteissa, joissa suuria ponnistuksia vaativat tehtävät tuottavat onnistumisen kokemuksia ja itse-tunnon vahvistumista. (Avartti 2019.) Elämyspedagogian keskiössä ei ole toimin-nan lopputulos, vaan toiminnanvaihteet, jotka voivat olla kokemuksellisia ja opet-tavia. Tärkeää on se, mitä yksilö kokee eri prosessin vaiheissa, kuten ryhmäyty-mistä ja yllätyksellisyyttä. (Tampio & Tampio 2014, 10).

Kivelän (2020) mukaan, elämyspedagogiikka voi parhaimmillaan tuoda kasvatet-tavalle kokemuksen siitä, että hän on itse omien oppimiskokemustensa kannalta

keskeinen tekijä, joka omassa toiminnassaan saamiensa kokemusten kautta kykenee oppimaan jotain sellaista, johon hän ei ole vielä pystynyt. Pedagogisessa mielessä tärkeimpiä elämyksiä ovatkin sellaiset, joissa kasvatettava tiedostaa itsensä yksilönä, joka pystyy oppimaan ja kehittymään vain omalla toiminnallaan eli itse-toiminnassa. (Kivelä 2020, 119.) Eli koska oppiminen perustuu elämykseen, saavuttaa oppimisen oman elämyksensä kautta (Axelzon, Valentin & Davidsson 2007, 10). Professori Ole Fredrik Lillemyr (Lillemyr 2002, 18) puolestaan kertoo elämyksen luovan hyvän perustan aktiiviselle, persoonalliselle ja tarkoitukselliselle kokemukselle. Hänen mukaansa ei ole epäilystä siitä, että elämys ei olisi keskeinen osa esimerkiksi lasten leikkiä. Lasten oppimisessa leikin kautta tärkeää on kokeileminen, tutkiminen ja luovuus, jotta lapsi voi kehittyä ja oppia suhteessa yksilölliseen potentiaaliinsa. (Lillemyr 2002, 19.)

Merkittävänä elämyspedagogisena toimijana Suomessa on Metsämörritoiminta, joka on Suomen Latu -yhdistyksen lapsille suunnattua ympäristö- ja seikkailutoimintaa. Toimintaa toteuttavat Suomen Ladun järjestämän Metsämörri-koulutuksen saaneet ohjaajat. Toimintaa toteutetaan muun muassa varhaiskasvatuksen parissa, kouluissa ja Suomen Ladun jäsenyhdistyksissä. Toiminnassa pyritään keskittymään iloon, kiireettömyyteen ja kokemuksellisuuteen. Toiminnan tarkoituksena on tutustua luontoon, leikkiä, oppia ja liikkua kuvitteellisen Metsämörri-hahmon kanssa. (Suomen Latu 2021A.) Metsämörritoiminta on saanut alkunsa jo 50-luvulla Ruotsissa Skogsmulle-nimellä, josta se rantautui Suomeen 70-luvun loppupuolella. Nykyään Suomessa toimii jo yli 14 000 Suomen Ladun kouluttamaa metsämörriohjaajaa ja joka vuosi kymmenet tuhannet lapset seikkailevat ja tutustuvat luontoon Metsämörrien kanssa. (Suomen Latu 2021B.) Lapset oppivat parhaiten tekemällä ja kokemalla, joten elämysten kokeminen on hyvin tärkeää myönteisten asenteiden syntymiseksi. Metsämörritoiminnan keskeisinä ajatuksina onkin luonnon kokonaisvaltainen kokeminen, luonnon suojeleminen, luontotuntemuksen omaksuminen, leikkiminen luonnossa sekä ympärivuotisen ulkoiluinnostuksen omaksuminen. Metsämörritoiminnan oppimiskäsityksen taustalla, pedagogisena ajatuksena on lapsilähtöisyys, elämyksellisyys ja kokemuksellisuus. (Nikkinen

2000, 33.) Elämyspedagogiikan lisäksi Metsämörritoiminta on suuressa suosiossa lasten luonto- ja ympäristökasvattajana, ja on myös saanut paikkansa suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. (Jääskelä & Meuronen, 2016.)

3.5 Ympäristökasvatus

Ympäristökasvatusta on tuotu viime vuosina entistä enemmän varhaiskasvatuksen ja peruskoulujärjestelmän piiriin. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014, 37) on kerrottu opetuksen luovan pohjaa kestäväälle elämäntavalle ohjaamalla lapsia huolehtimaan ympäristöstään ja sen viihtyvyydestä sekä tutustumalla luonnonsuojeluun. Tästä hyvänä esimerkkinä on myös Vihreä lippu -ohjelma, joka on koulujen, päiväkotien, oppilaitosten sekä lasten ja nuorten vapaa-ajan toimijoille tarkoitettu ympäristökasvatuksen ja kestävän kehityksen ohjelma. Ohjelman tärkeimpinä tavoitteina ovat muun muassa ympäristökuormituksen vähentäminen, osallisuus ja kestävän kehityksen kasvatus. (Vihreä lippu 2021A.) Vihreä lippu on osa arvostettua Eco-Schools verkostoa, joka toimi kattojärjestönsä Foundation for Environmental Educationin eli FEE:n alaisuudessa vuonna 2019 jo 68 eri maassa. Suomessa se on toiminut vuodesta 1998 lähtien. (Vihreä lippu 2021B.)

Sarkkinen (2017) nostaa ympäristökasvatuksessa tärkeimmiksi tavoitteiksi ihmisten ja ympäristön huomioon ottamisen ja yhteisen vastuun sekä kestävän kehityksen mukaisen elämän. Sarkkisen mukaan kestävä elämäntapa on toimintatapoja, joissa huomioidaan valintojen ekologiset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti. Näitä toimintatapoja ympäristökasvatuksen kautta pyritään opettamaan. (Sarkkinen 2017.) Suomen ympäristöministeriö (2021) määritteleeekin kestävän kehityksen jatkuvaksi ohjatuksi yhteiskunnalliseksi muutokseksi, jonka tarkoituksena on nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvän elämisen mahdollisuuksien turvaaminen.

Luke (2016) kertoo, että ympäristökasvatus on lisääntynyt merkittävästi kestävän kehityksen lisäksi myös siksi, että on ymmärretty paremmin, minkälainen vaikutus

ympäristöllä on ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja terveyteen. Sen vaikutukset ilmenevät muun muassa parempana stressistä palautumisena, verenpaineen alenemisena sekä sydämensykkeen tasoittumisena. Luonnossa oleskelu parantaa myös unenlaatua. (Luke 2016.) Ympäristökasvatukseen liittyy vahvasti myös luonnon suojeleminen sekä pyrkimys säilyttää luonnon monimuotoisuus.

4 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatustilain (L540/2018) mukaan varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Opetushallituksen vuoden 2018 varhaiskasvatussuunnitelmassa on erityistä huomioita kohdennettu ympäristönäkökulmaan, esimerkiksi oppisympäristöjen suunnittelussa. (Opetushallitus 2018.)

Lisäksi varhaiskasvatussuunnitelmassa on korostettu kestävän elämäntavan välttämättömyyttä, kuten sitä miten valinnoilla voidaan tuoda esille vastuullinen suuntautuminen luontoon ja ympäristöön. (Opetushallitus 2018.)

4.1 Seikkailukasvatus osana varhaiskasvatusta

Varhaiskasvatus määritellään varhaiskasvatuslaissa lapsen suunnitelmalliseksi ja tavoitteelliseksi kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaksi kokonaisuudeksi, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka (L540/2018). Opetushallituksen laatima uusi varhaiskasvatussuunnitelma astui voimaan vuonna 2019. Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat velvoittavat varhaiskasvatuksen henkilöstöä sitoutumaan varhaiskasvatustilain sekä perusteiden arvoperustan, tavoitteiden ja sisältöjen mukaiseen toimintaan. (Opetushallitus 2018.) Uuden varhaiskasvatussuunnitelman katsotaan vastaavan muuttuvan maailman arkeen, etenkin yhteiskunnan ja varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja tutkimuksien tuomat uudet tiedot on huomioitu. (Opetushallitus 2018.)

Opetushallitus on halunnut uudessa opetussuunnitelmassa huomioida lapset aktiivisina ryhmän jäseninä sekä toimijoina. Heidän ajatuksiaan ja mielipiteitä tulee kuulla ja huomioida, ja heillä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa. Keskeistä lapsen oppimisen ja osallisuuden kannalta on myös vertaisryhmä ja kokemus yhteisöön kuulumisesta (Opetushallitus 2019). Seikkailukasvatus vastaa Opetushallituksen näkemystä siltä osin, että se seikkailukasvatuksessa lapsi on kokonaisvaltaisesti

mukana kasvuprosessissa. Toimimalla ja kokemalla luonnossa yhdessä toisten lasten kanssa, lapset oppivat yhdessä haasteellisella ja heille mielekkäällä tavalla uusia asioita yhteistyöstä, luonnosta ja itsestään. (Kokljuschkin 1999, 31.)

Varhaiskasvatussuunnitelmaa ja seikkailukasvatusta yhdistää se, että molempien tematiikassa huomioidaan ympäristön merkitys osana lapsen kasvua. Tästä hyvänä esimerkkinä on Monterssori-pedagogiikka, jossa on kiinnitetty erityistä huomiota ympäristökeskeisyydelle. (Davis 2019, 13.) Montessori-pedagogiikan pioneeri Simone Davis (2019) kirjoittaa dynaamisesta suhteesta ympäristön, aikuisen ja lapsen välillä, jossa lapsi johtaa aikuisen ja ympäristön tukemana omaa oppimistaan. Ympäristö ja lapsi toimivat tällä tavoin keskenään vuorovaikutuksessa. Davisiin mukaan, ympäristö vetää lasta puoleensa ja lapsi oppii ympäristön tarjoamista tarvikkeista. Myös aikuinen ja ympäristö toimivat keskenään. Aikuinen valmistelelee ympäristön, havainnoi ja tekee tarvittaessa muutoksia lapsen tarpeiden mukaan. (Davis 2019, 13.)

4.2 Osallisuus

Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen eli THL (2021) mukaan, osallisuudella tarkoitetaan mahdollisuutta osallistua itselle tärkeisiin asioihin, yhteisön toimintaan, vaikuttamismahdollisuuksia sekä mahdollisuutta päästä osaksi yhteisesti rakennettua hyvinvointia. (THL 2021.) Osallisuus on siis kuulumista sellaiseen kokonaisuuteen, jossa yksilö kykenee liittymään erilaisiin hyvinvoinnin lähteisiin ja elämän merkityksellisyyttä lisääviin vuorovaikutussuhteisiin. (THL 2017, 6.) Osallisuus on myös keskeinen keino ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja vähentää eriarvoisuutta (THL 2022). Seikkailukasvatuksessa se ilmenee yhteisöllisyyden, yhdessä tekemisen ja yhteisten päämäärien kautta, jotka vahvistavat muun muassa sosiaalista itsetuntemusta ja yhteistyötaitoja. (SNK 2022.) Varhaiskasvatussuunnitelmassa on kiinnitetty erityistä huomiota siihen, että lapsella olisi jo varhaisessa vaiheessa kokemuksia vaikuttamisesta, kuulluksi tulemisesta sekä osallisuudesta. (Opetushallitus 2018.) Varhaiskasvatussuunnitelman keskiöön on lisäksi nostettu lapsilähtöi-

syys ja lapsitoimijuus. Lasten osallisuus on näkyvä osa laadukasta varhaiskasvatusta ja oppimista. Lapsen varhaiskasvatusta suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioidessa lapsen toivomukset ja mielipiteet on selvitettävä ja otettava huomioon iän ja kehityksen edellyttämällä tavalla. (L540/2018.) Varhaiskasvatussuunnitelmassa lapsilähtöisellä ja lasten osallisuutta vahvistavalla pedagogiikalla tarkoitetaan työskentelymallia, jossa lapset ovat aktiivisia toimijoita omassa ryhmässään. Lapsia tulee kuulla ja huomioida sekä heidän tulee tulla ymmärretyksi ja hyväksytyksi omana itsenään. (Opetushallitus 2018.)

Vertailtaessa varhaiskasvatussuunnitelmaa sekä opetushallituksen määritelmää lasta kunnioittavasta ja huomioivasta pedagogiikasta on yhtymäpintaa seikkailukasvatuksen kanssa paljon.

Seikkailukasvatuksen lähtökohtana on lapsilähtöisyys ja se, että lapset nähdään aktiivisina toimijoina ja heidän osallisuuteensa tulee kiinnittää erityistä huomiota. (Kokljuschkin 1999.) Erilaiset lapset tarvitsevat erilaisia seikkailuja, ja kasvattajan täytyy uskoa lapsen kykyihin ja mahdollisuuksiin oppia. (Kokljuschkin 1999, 21.)

Mikael Kokljuschkin (1999) sanoo, että lapsilähtöisyys on suuri osa seikkailukasvatusta. Seikkailukasvatuksessa seikkailun tavoitteiden, sisältöjen ja menetelmien tulee lähteä lapsesta. Seikkailuja suunniteltaessa onkin lähtökohtana, että toiminta vastaa lapsen yksilöllisiä tarpeita mahdollisimman hyvin. Kirjassa Seikkailuun! (1999) ohjeistetaan ottamaan huomioon mitkä ovat lapsen persoonallisuuden, kykyjen ja taitojen vahvat alueet. Erilaiset lapset tarvitsevat erilaisia seikkailuja, ja kasvattajan täytyy uskoa lapsen kykyihin ja mahdollisuuksiin oppia. (Kokljuschkin 1999, 21.) Seikkailun tavoitteiden, sisältöjen ja menetelmien tulee kuitenkin lähteä ohjattavasta ja tämän tarpeista. (Kokljuschkin 1999, 21.)

5 TOIMINNALLINEN OSUUS

Toiminnallinen opinnäytetyö pyrkii ammatillisessa kentässä opastamaan, ohjeistamaan, järjestämään tai järjeistämään käytännön toimintaa. Toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät käytännön toteutus sekä sen raportointi tutkimusvietinnän keinoin. Se voi olla esimerkiksi ammatilliseen käytäntöön suunnattu ohje, ohjeistus tai opas kuten perehdyttämisoas tai turvallisuusohjeistus. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.)

Tässä kappaleessa käsitellään opinnäytetyön suunnitteluosuutta ja toteutusta sekä ohjaukertoja.

5.1 Toiminnallisen osuuden suunnittelu

Opinnäytetyön tavoitteena oli tarkastella seikkailupedagogiikan ja elämyspedagogiikan välisiä samankaltaisuuksia ja eroja sekä toteuttaa seikkailupedagogiikkaa soveltaen toiminnallinen opas. Suunnitteluvaiheen jälkeen kevättalvella 2021 haimme yhteistyöpariksi Vaasan tai Mustasaaren alueelta päiväkotia, jolle voisimme toiminnallisen osuuden toteuttaa. Työskentelyn aikataulu oli tiukka, koska tutkimuslupa oli myönnetty vain elokuulle 2021 saakka. Tutkimuslupaprosessissa havaitsimme, että luvan saaminen olisi helpompaa yksityiseltä toimijalta, joten hakukriteerejä rajattiin sen mukaisesti. Tutkimusluvan lisäksi kiirettä määritteli lähestyvä kesäloma, jolloin ryhmät sekoittuisivat ja päiväkodissa siirryttäisiin kesäaikaan, joka poikkeaa normiarjesta hieman muun muassa varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamisen osalta. Syksyille asettivat haasteita lomien eri pituudet, tekijöiden omat opinnot sekä uudet ryhmät ja ryhmäytymisenprosessi.

Opinnäytetyön toiminnallinen osuus rajattiin kahdelle toimintapäivälle, samaan päiväkotiin ja yhteen ryhmään. Erityistä haastetta aiheutti myös koronapandemian asettamat työskentelyn rajoitukset ja mahdolliset sulkutoimenpiteet keväällä 2021. Vaasa English Playschool valikoitui yhteistyökumppaniksi muun muassa, koska he lähtivät mielellään työskentelyyn mukaan, päiväkodin sijainti oli

hyvä ja luonnonläheinen. Aikataulullisesti työskentely oli myös mahdollista ja tarvittavat luvat sekä kirjeet koteihin saatiin lähetettyä hyvissä ajoin.

5.2 Toimeksiantajan esittely

Vaasa English Playschool on Vaasassa toimiva palveluntuottaja, joka tarjoaa lapsille vieraskielistä ja monipuolista varhaiskasvatusta sekä esiopetusta. Vaasa English Playschool toteuttaa vieraskielistä varhaiskasvatusta kielikylpymenetelmällä, jossa henkilökunta käyttää lasten kanssa toimiessaan ja keskenään puhuesaan vain englantia, mutta lapset käyttävät englantia sekä heidän omaa äidinkieltään. (Vaasaenglishplayschool.fi 2021.)

Vaasa English Playschoolissa kielen oppiminen tapahtuu erilaisten lasten maailmaan liittyvien teemojen kautta. Teemoihin liittyviä sanastoja harjoitellaan esimerkiksi leikeissä, peleissä, loruissa sekä askartelussa, musiikissa ja liikunnassa. (Vaasaenglishplayschool.fi 2021.) Vaasa English Playschoolissa (2021) lapsia alusta asti rohkaistaan sekä ohjataan puhumaan englantia kaikissa päivittäisissä toiminnoissa esimerkkien sekä mallien avulla. Lapset oppivat kieltä omassa tahdissaan omien kehitysedellytystensä mukaisesti. (Vaasaenglishplayschool.fi)

Vaasa English Playschool valikoitui kumppaniksi erityisesti ihanteellisen luonnonläheisen sijainnin vuoksi, mikä on tärkeä elementti seikkailukasvatusta ajatellen. Työskentely eteni sähköisestä tiedustelusta tapaamisen ja esittelimme toiminnallisen osuuden toimintahetkiä päiväkodinjohtajalle 12.5.2021. Tapaamisen päätteeksi toimintahetki päätettiin suunnatta päiväkodin 3–6-vuotiaiden kansainväliselle englantia pääsäännöllisesti käyttävien lasten ryhmälle. Englannin kieli oli myös otettava huomioon toimintaa ja sen sisältöä suunniteltaessa. Koska toimintahetkemme kulkivat käsikädessä toimintaan liittyvän tarinan kanssa, oli joitain sanoja ja ohjaustapaa harjoiteltava etukäteen. Sovimme myös lähettävämme päiväkodin kautta toimintaan osallistuvien lasten vanhemmille saatekirjeet sekä lupalomakkeet, joissa tuotiin esille toimintamme luonne. Kun olimme esitelleet

suunnitelmamme ja saaneet sille hyväksynnän sekä tutkimusluvan päiväkodin johtajalta, pääsimme muokkaamaan suunnitelmaa hänen kehitysehdotuksensa huomioon ottaen.

Opinnäytetyön toiminnallinen osuus koostui kahdesta tapaamiskerrasta saman päiväkodin kanssa. Lapset osallistuivat toimintahetkiin, jotka sisälsivät erilaisia seikkailukasvatuksellisia aktiviteetteja. Toimintahetket olivat ohjattuja tilanteita, joiden taustalla oli ennalta suunniteltu toiminnallinen narratiivi eli tarina. Pyrimme suunnittelemaan toimintaa sillä tavalla, että se ei vaatisi suuria fyysisiä resursseja, kaikki materiaalit löytyisivät meiltä jo valmiiksi tai ne olisivat meille helppoa hankkia. Otimme huomioon myös sen, että materiaaleja olisi mahdollista uudelleen käyttää. Toimintamme narratiivin suunnittelimme sellaiseksi, että päiväkodin olisi mahdollista halutessaan jatkaa tarinaa toiminnassaan myöhemmin.

Ohjatun osuuden lisäksi toiminnallisessa osuudessa tehtiin havaintoja sekä muistiinpanoja. Toiminnallinen osuus oli suunniteltu tarkasti niin, että se oli pedagogisesti hyödyllistä, kuitenkin ylläpitäen lasten intoa ja halukkuutta osallistua. Toimimme toiminnassamme esille myös ympäristökasvatusta, ja tämän takia metsä soveltui erityisen hyvin tarkoituksiimme.

5.3 Toiminnallisen osuuden toteutus

Ensimmäinen asia toiminnallisen osuuden järjestämisessä oli ottaa huomioon lasten kieli. Vaasa English Playschool on englanninkielinen, joten toimeksiantajana he toivoivat kaiken toiminnan olevan englanniksi. Harjoittelimme toimintaamme englannin kielellä ja kaikki materiaali, joka sisälsi tekstiä tai lukemista, käännettiin englanniksi. Myös lupalaput toimintaa varten tehtiin suomeksi ja englanniksi. Toiminnallinen osuus muuttui melko paljon alkuperäisestä suunnitelmasta, sillä huomioimme toimintaa suunnitellessa kielen lisäksi myös lasten ikätason ja kehitysvaiheen.

Materiaaleja ja vaateista varten kiinnitimme erityistä huomiota sääolosuhteisiin ja siihen, että toimintahetket olisi mahdollista toteuttaa säästä huolimatta. Sää tuli huomioida paitsi toiminnansuunnittelussa, mutta myös toiminnan turvallisuuden näkökulmasta. Toisena toimintapäivänä satoi, jonka huomioimme toiminnassamme siirtämällä aktiviteetteja pois liukkaimmista kohdista metsää. Lisäksi kävimme lasten kanssa läpi, kuinka metsässä ollaan turvallisesti liukkaalla. Kävimme ennen ohjauskertoja myös viemässä lähimetsään tarvittavia materiaaleja ja varmistamassa toiminta-alueen siisteyden ja sopivuuden aiottuja aktiviteetteja varten. Tähän kului arviolta yksi tunti. Itse ohjauskerrat sijoituivat ulkoilmaan, lähellä olevaan puistoon ja lähimetsään. Alueeseen tutustuminen ja aikatauluarvioinnit helpottivat huomattavasti siirtymävaiheita ja leikkien rytmitystä.

5.3.1 Toimintahetki 1: Jos metsään haluat mennä nyt

Ennen ensimmäistä toteutuskertaa veimme päiväkodille tekemämme kirjeen. Kirje sisälsi meidän esittelymme sekä englanninkielisen viestin, jossa kerroimme, että lähimetsää vaivaa outo sairaus ja tarvitsemme lasten apua sen auttamiseksi. Kerroimme myös, milloin olemme tulossa ja että olemme metsänsuojelijoita. Kirje toimitettiin 11.5.2021 samalla, kun veimme päiväkotiin täytettävät lupalaput.

Ensimmäisen toimintahetkemme toteutimme 18.5.2021. Toimintahetken alkamisajankohdaksi sovittiin klo 9.30 päiväkodin viereisellä puistoalueella. Kaikki toiminta toteutettiin kokonaan englanniksi. Toiminta alkoi meidän esittelyllämme sekä tutustumisella ja toiminnallisen tarinan esittelyllä. Tämän jälkeen oli vuorossa ensimmäinen tarinaan liittyvä eläinarvoitus. Kaikki eläinarvoitukset oli keksitty itse, käännetty englanniksi ja liimattu oikeaa eläintä vastaavan kuvan taakse. Arvattuaan eläimen lapset saivat kuulla seuraavan tehtävän.

Ensimmäinen leikki seikkailussa alkoi eläinteemaisella maa-meri-laiva-leikillä. Leikissä olimme korvanneet tyypilliset maa-meri-laiva termit eläimillä ja muilla asioilla kuten ankkalaumalla, jolloin lasten piti syöksyä maahan. Leikki sujui hyvin ja kaikki lapset osallistuivat innoissaan leikkiin. Leikin jälkeen lähdimme siirtymään

kohti lähimetsää, ja tätä siirtymää pohjattiin kertomalla, että meidän taianomainen metsänkirja kertoi minne mennä seuraavaksi.

Kun saavuimme metsään, oli toisen aktiviteetin vuoro. Lapset keräsivät erivärisiä muovipussitettuja papereita, jotka olimme ennen toiminnan alkamista käyneet leivittämässä rajatulle alueelle. Keräämisen jälkeen lapset lajittelivat pussit värejä täsmääviin laatikoihin. Tämän jälkeen keräsimme lapset piiriin ja kävimme läpi juuri tehdyn leikin. Korostimme piirissä kierrättämisen tärkeyttä ja lapset kertoivat, että tämä oli jo tuttu aihe päiväkodista.

Lopuksi pyysimme lapsilta palautetta. Palautteessa lapset saivat valita kokemukseen kuvaavan eläimen kuvan palautekorteista ja laittaa sen laatikkoon. Palautekuvia oli kolme: Tyytyväinen siili, ilmeetön kettu ja surullinen orava. Selitimme lapsilähtöisesti, että jos oli kivaa ja haluaisi uudestaan, voisi valita hymyilevän siilin. Jos leikit eivät olleet erityisen kivoja, mutta oli kiva osallistua, voi valita ketun. Jos oli tylsää ja leikit olivat tyhmiä, sai valita surullisen oravan.

Halusimme kerätä lapsilta palautetta, sillä tällä tavoin lapsilla oli mahdollista itse ilmaisuun, vuorovaikutukseen aikuisten ja ohjaajien kanssa, osallisuuden kokemuksen vahvistamiseen sekä siihen, että heidän palautteellaan olisi merkitystä toista tapahtumakertaa suunnitellessa. Lasten osallisuuden huomioiminen ja palautteen kerääminen tuovat ohjaajille lisätietoa lasten kokemuksista ja tuntemuksista, sekä välittää lapsille tärkeää viestiä mielipiteen ilmaisemisen merkityksellisyydestä.

5.3.2 Toimintahetki 2: Oli synkkä ja sateinen päivä

Toisen toimintahetkemme toteutimme 20.5.2021, joka alkoi myös klo 9.30 tapaamisella puistossa. Päivä oli sateinen ja synkkä. Olimme ottaneet sateen mahdollisuuden huomioon jo suunnitteluvaiheessa leikkien ja varusteiden suhteen. Aloitimme toisen toimintakerran eläinarvoituksella sekä kertomalla, kuinka hyvää

työtä lapset olivat edellisenä toimintapäivänä tehneet lähimetsän eteen, mutta se tarvitsisi vielä apua.

Ensimmäisenä leikkinä meillä oli musiikkileikki, jossa soitimme musiikkia ja kun musiikkiin tuli tauko, kerroimme jonkun eläimen ja näytimme eläimestä kuvan. Tämän jälkeen lapset liikkuvat musiikin ajan eläimen tavoin. Tällä kertaa oli muutama lapsi, jotka eivät osallistuneet leikkiin ja ryhmä vaati huomattavasti enemmän rohkaisua, että lähtivät leikkiin mukaan. Tämän jälkeen suuntasimme taas lähimetsään.

Metsässä aloitimme jälleen eläinarvoituksella. Tämän jälkeen oli vuorossa leikki, jossa lapset kuuntelivat eläinten ääniä, joita soitimme bluetooth-kaiuttimesta, ja lapset valitsivat äänen perusteella puihin merkityistä eläimistä oikean eläimen. Liukas luonto aiheutti muutaman kaatumisen ja valitsemamme piirretyt eläinkuvat aiheuttivat hieman hämmennystä. Leikin jälkeen kannustimme lapsia tutkimaan metsää ennen johdatusta seuraavaan paikkaan.

Ohjaajien johdolla lapset löysivät maassa kiinni olevan rautakangen, joka saastutti metsää. Jotta se saatiin irti, lapset kävivät läpi kaikki aikaisemmat eläimet ja matkivat niiden liikkeitä sekä ääntä, ja ohjaajat ottivat metsää saastuttavan rautakangen irti maasta. Lopuksi lapset löysivät pienen aarrekirstun ja saivat ohjaajilta palkinnon koristekiven muodossa. Kerroimme, että he ovat nyt myös metsänvartioita ja lähimetsä on pelastettu. Tämän jälkeen pyysimme lapsilta palautetta. Palautteessa lapset valitsivat kokemustaan kuvaavan eläimen kuvan, ja laittoivat sen laatikkoon. Sanoimme lapsille näkemiin ja kannustimme pitämään huolta metsästä.

5.4 Loppupalaute

Toimintatuokioiden arviointi toteutettiin niin, että toimintahetkien lopuksi keräsimme lapset yhteen ja kyselimme ensin vapaata sanallista palautetta toiminnasta. Tavoittemme oli pitää kysymykset avoimina, eikä johdatella vastauksia.

Kysyimme muun muassa, että mikä oli hauskaa ja mikä oli tylsää? Tiedustelimme myös, lähtisivätkö lapset seikkailulle uudestaan kanssamme?

Ensimmäisestä toimintakerrasta palaute lapsilta oli hyvin positiivinen. Tunnetta kuvaavat palautteet olivat hymyileviä kuvia, kaikki paitsi yksi, joka oli neutraali. Palaute annettiin järjestyksessä yksi lapsi kerrallaan. Juttelimme myös ryhmän opettajan kanssa, joka antoi hyvää palautetta. Opettajan mielestä leikit olivat ikätasoa vastaavia sekä innostavia, ja ne korostivat metsäteemaa. Myös meidän ohjaustyylimme oli ollut hyvä, innostava ja selkeä, eikä opettajalla ollut mielessä mitään kehitettävää ensi kertaa varten.

Toisesta toimintakerrasta lasten palaute ei ollut yhtä hyvä kuin aikaisemmin, sillä saimme kolme surullista ja kolme ilmeetöntä kuvaa. Lapset ilmaisivat, että sade ja harmaus vaikuttivat jaksamiseen sekä keskittymiseen. Positiivista oli, että molemmilla toimintakerroilla ohjasimme samaa ryhmää, eikä ryhmän sisällä ollut suurta vaihtuvuutta kahden ohjauskerran välillä. Tämän vuoksi saimme lapsilta hyvin johdonmukaisen, yhtenäisen sekä vertailukelpoisen palautteen, ja heilläkin oli mahdollisuus arvioida toimintaa molempien kertojen välillä.

Kävimme ryhmän varhaiskasvattajien kanssa läpi onnistumiset ja kehittämisen kohteet. Palautteessa huomioitiin toiminnan olleen jälleen kerran luovaa ja ikätasoista. Kehitettävänä oli toiminnan pituus. Leikkejä olisi voinut olla vielä yksi tai useampi enemmän, tai olisi voinut keksiä lisää keinoja, joilla leikit olisivat olleet hieman pidempikestoisempia. Toisen leikin piirretyt kuvat olisivat voineet olla ai-toja kuvia eläimistä, jotta sekaannuksia eläinten välillä ei olisi ollut. Liukas metsä oli turvallisuusriski, ja vaikka huomioimme tämän suunnittelussa, oli muutama liukastuminen toisessa leikissä. Opettaja sanoi, että jos ei olisi ollut kiireistä aikataulua, olisi ollut parempi sopia uusi päivä. Ohjaus oli myös saadun palautteen perusteella hieman epäselvää, sillä ohjaajat eivät olleet tarpeeksi selkeästi jakaneet osuuksia ja työnjako ei ollut välittynyt opettajille. Olisi hyvä varautua suunnittele-malla ylimääräisiä leikkejä, sillä ryhmät voivat vaihdella aktiivisesta passiiviseen.

Loppujen lopuksi ryhmän varhaiskasvattajat olivat tyytyväisiä ohjaushetkiimme ja energiaamme, ja he jäivät odottelemaan valmista tuotosta. Myös lapset kertoivat, että heillä oli seikkailussa hauskaa ja harmittelivat, että se ei enää jatku. Palautteessa ilmeni myös, että seikkailukasvatus oli uusi termi Vaasa English Playschoolissa, vaikka he ovat samankaltaista toimintaa tehneet ennenkin. Varhaiskasvattajat olivat tyytyväisiä, että he voivat nyt harjoittaa toimintaa ja saavat sille hyvät pedagogiset perustelut.

5.5 Toimintatuokioiden toteutuksen arviointi SWOT

Toiminnan ja palautteiden jälkeen pohdimme myös tekemäämme SWOT- analyysiä (Liite 5, SWOT- analyysi). Toiminnan jälkeen koimme, että olimme ottaneet hyvin huomioon etenkin heikkoudet ja uhat. Yksi listaamistamme heikkouksista oli aikataulutus ja huomasimme toimintahetkillä lasten olevan etevämpiä kuin olettimme. Tämä johti siihen, että osa toiminnasta meni todella nopeasti ja toimintahetken kesto jäi reilusti alle suunnitellun. Uhissa olimme myös ottaneet huomioon toiminnan tilat ja sään. Nämä molemmat osoittautuivat aiheellisiksi uhiksi, kun toisella ohjaukerralla satoi vettä, mikä teki maastosta liukkaan. Hyvästä ohjauksesta huolimatta oli muutamia kaatumisia, joka ei onneksi välittynyt toimintaan ja lapset pystyivät jatkamaan.

Ehdottomaksi vahvuudeksi nousi aiempi kokemuksemme ryhmien ohjaamisesta. Puhuimme selkeästi ja käytimme ohjeistuksessa lapsilähtöistä kieltä. Annoimme lapsille aikaa ymmärtää tekemisen ja osasimme rauhoittaa tilanetta, kun se meni kohti riehumista. Myös ohjaustyyliimme oli innostava ja saimme hiljaisemmatkin lapset mukaan kaikkeen toimintaan (Liite 5, SWOT- analyysi).

Olemme opinnäytetyömme myötä sekä aikaisemmasta kokemuksestamme huomanneet, että seikkailukasvatukselle on käyttöä. Kuten palautteessamme kerrottiin, monet opettajat Vaasa English Playschoolilla ovat jo harjoittaneet seikkailu-

kasvatusta tietämättään ja olivat nyt tyytyväisiä, että he voivat perustella tätä toimintaa seikkailukasvatuksen avulla sekä löytää uusia näkökulmia pedagogiikkaan. Tämä oli otettu huomioon mahdollisuudet-kohdassa SWOT- analyysissä (Liite 5, SWOT- analyysi).

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA ARVIOINTI

Johtopäätöksissä ja pohdinnassa tuomme esiin opinnäytetyön vahvuuksia sekä tuloksia ja refleктоimme niitä seikkailupedagogiikan teoriaan sekä sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen varhaiskasvatuksen kompetensseihin. Arvioinnissa palaamme SWOT-analyysiin ja siihen, vastasiko SWOT-analyysi muun muassa ennakoajatuksiimme opinnäytetyön toiminnallisesta osuudesta.

6.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön vahvuus on se, että molemmilla kirjoittajilla on aikaisempaa kokemusta lasten kanssa työskentelystä ja kun kokemuksen yhdisti teoretietoon, oli yhteinen työskentely opinnäytetyön parissa sujuvaa. Toiminnallisessa osuudessa hyödynsimme laajasti seikkailukasvatuksen ja elämyspedagogiikan elementtejä, kuten kokemusten, tekemisen ja elämyksien kautta oppimista, jotka tukivat ohjaukset ja yksittäisiä leikkejä sekä toimintaosuuksia. Toiminnassa pyrimme korostamaan lapsilähtöisyyttä, onnistumisen kokemuksia ja kasvun tukemista lasten kehitysvaiheet huomioon ottaen.

Erityisesti ensimmäisen toimintahetken tutustumisleikissä korostui osallisuuden näkökulma ja tavoitteena oli myös madaltaa toimintaan osallistumisen kynnyksiä. Pohdimme ennalta myös lasten kohtaamista ja sitä, miten saisimme luotua turvallisen ilmapiirin, jossa yksilölle on tilaa ja myös jännittäminen sallitaan. Päädyimme ennakoimaan jännittämistä lähettämällä kirjeellä, joka pohjusti narratiivista tarinaamme toiminnan ympärillä. Vaikka narratiivisuus oli vain yksi osa toiminnallista kokonaisuutta, koimme sen tukevan hyvin toiminnan tavoitteita ja luovan toiminnalle raameja sekä helpottavan aikataulutusta.

Opinnäytetyön johtopäätöksessä korostuvat toiminnalle asetut tavoitteet: lasten osallisuuden toteutuminen, seikkailun mahdollistaminen sekä luonnossa tapahtuva toiminta. Lisäksi saadun palautteen perusteella, myös varhaiskasvattajat op-

pivat, jolloin voidaan katsoa oppimisen tapahtuneen niin lapsen, kun aikuisen tasolla. Luonnossa tapahtuva toiminta vaatii ohjaajaltaan heittäytymiskykyä ja sitä, että suunnitelmat voivat muuttua. Sää saattaa olla huono tai toimintaympäristö ei olekaan käytettävissä esimerkiksi liukkauden tai muun vaaratekijän vuoksi.

Toiminnalliset osuudet on selkeästi esitelty toimintahetkien kuvauksessa luvussa 5. ja liitteessä 6 on vielä pelkistetympi versio toimintahetkistä ja arvioitu aika, joka osuuksien toteuttamiseen menee. Toiminnallinen osuus on helposti siirrettävissä esimerkiksi liikuntasaliin ja siihen voi lisätä elementtejä, kuten kuvia tai välineitä riippuen kohderyhmästä ja ikätasosta. Tarina kääntyi myös englannin kielelle eli näin ollen kieli ei ole rajoittava tekijä. Tärkeänä asiana koimme myös palautteen keräämisen tapahtumien päätteeksi, sillä lapsella on mahdollisuus kertoa omista tunteistaan, ja tunnetilat vaihtelivat tapahtumien päivien välillä. Näin ollen ei tulisi olettaa, että kaikki on kaikista kivaa vaan lapset ovat yksilöitä, ja selkeästi esimerkiksi sade tai ohjeistuksen epäselvyys vaikuttivat kokemukseen.

Koemme että seikkailukasvatukselle on käyttöä ja tarvetta osaksi päiväkotien käytämiä pedagogisia menetelmiä. Tekemämme toimintamalli tarjoaa varhaiskasvatäjille helpon tavan sisällyttää suunnitteluun ja tekemiseen seikkailukasvatusta sekä antaa muutamia esimerkkejä, miten sitä lähteä toteuttamaan. Jatkotutkimuksia ajatellen pohdimme, että seikkailukasvatus kaipaisi pidempiaikaista, syventävää tutkimusta sen vaikutuksesta ryhmähengen ja -dynamiikan rakentamiseen varhaiskasvatuksessa. Pohdimme myös, että seikkailukasvatusta voisi esimerkiksi tutkia eri kulttuureiden näkökulmasta, ja sen voisi tuoda esiin eri kielillä Suomi toisena kielenä oleville lapsille.

6.2 Pohdinta

Opinnäytetyöprosessi on ollut kasvattava ja opinnäytetyön toteutus vahvisti molempien tekijöiden omaa osaamista, tarjoten syvempää ymmärrystä tutkimustyöstä, tutkimustyön monista eri vaiheista, verkostotyöstä sekä teorian käyttämisestä toteutuksen tukena ja toteutusta suunnitellessa. Opinnäytetyöprosessin

suurimpana haasteena oli aikuisopiskelijaa velvoittava arjen työelämä ja se, ettei prosessiin ollut mahdollista heittäytyä kokopäiväisesti, joka näkyi muun muassa siinä, ettei yhteistyöpäiväkoteja ollut useampia, emmekä saaneet testattua kuinka elämyksellinen narratiivi taittuu esimerkiksi suomen- tai ruotsinkielisessä ryhmässä.

Lisäksi haasteena oli opinnäytetyöntekijöiden erilaiset elämäntilanteet, opintojen eri vaiheet sekä aikataulussa pysyminen. Työskentelyä vahvisti selkeä työnjako ja se, että molemmat työskentelivät vahvuksiensa kanssa. Haasteena oli olla toisen kirjoittajan varassa niin että oli hetkiä, kun työ ei edistynyt henkilökohtaisen elämän vaatiman huomion vuoksi. Kuitenkin prosessista olemme molemmat oppineet hyvin paljon itsestämme opiskelijoina, asiantuntijoina ja tovereina.

Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen varhaiskasvatuksen kompetensseihin reflektoidessa opinnäytetyössämme korostuu sosiaalialan eettinen osaaminen sekä asiakastyön osaaminen. Eettisyys näkyy opinnäytetyössämme vahvasti varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tuntemisella sekä osallisuuden näkökulman aktiivisella huomioon ottamisella, varsinkin seikkailupäivien ohjaustilanteissa. Ohjattavan ryhmän maltillisen koon takia pystyimme ottamaan ohjaustilanteessa huomioon myös hiljaisemmat ja ujommat lapset. Näin voidaan vahvistaa osallisuuden tunnetta sekä tuoda onnistumisen tunteita ja parhaimmillaan pidemmällä aikavälillä vahvistaa lapsen itsetuntoa ja minäkuva. Asiakastyön näkökulman toteuttaminen oli meille myös helppoa, sillä olemme molemmat ohjaajina käytännönläheisiä ja vahvuksiimme kuuluu erilaiset ohjaustilanteet ja näissä reagointi erilaisiin tarpeisiin ja haasteisiin. Lisäksi kaiken toiminnan taustalla oli selkeä pedagoginen näkemys ja perustelut varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sekä seikkailukasvatuksen myötä. Dokumentointi ja suunnittelu kehittyivät eniten opinnäytetyötämme toteuttaessa. Prosessikokonaisuuden aikana vähemmälle huomiolle jäivät sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen sekä työhyönteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen. Palvelujärjestelmäosaamista toki tuotiin

esille varhaiskasvatustuntemisella sekä sujuvalla yhteistyöllä toimeksiantajan kanssa suunnittelu- ja toteutusvaiheessa. Pystyimme mukautumaan haasteisiin ja joustamaan tarvittaessa aikataulujen osalta sekä reagoimaan nopeasti muutoksiin. Kehittämisen ja innovaatio-osaaminen näkyi siinä, ettei täysin samankaltaista opinnäytetyötä ole aiemmin tehty, joten pääsimme kehittämään jotain ihan omannäköistä ja toteuttamaan sitä käytännössä.

Koska täysin samanlaista toimintamallia tälle ikäryhmälle emme löytäneet, on tässä laajat mahdollisuudet kehittää sitä eteenpäin. Keskustelimme, että toimintamallin voisi tehdä esimerkiksi päiväkodin koko lukuvuoden mittaiseksi, jolloin vaikka kerran viikossa tai kerran kuukaudessa olisi yksi seikkailukasvatuksellinen toimintahetki. Näitä vuoden läpi eteneviä toimintahetkiä kannattelee ja vie eteenpäin luomamme tarina metsänsuojelijoista. Tarina on helposti lähestyttävä ja siihen voi lisätä uusia hahmoja sekä tehtäviä ja pulmanratkaisuja. Toimintamallia voisi myös soveltaa eri ikäisille varhaiskasvatuksen piirissä muokkaamalla toimintahetkiä aina lasten kehitysvaiheiden ja ryhmän tarpeiden mukaisesti.

6.3 Eettisyys

Suomessa tutkijaa ohjaavat kaikilla tieteenaloilla eettiset periaatteet, joita ovat tutkittavien henkilöiden ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön sekä luonnon monimuotoisuuden kunnioittaminen. Tutkijalla on velvollisuus toteuttaa tutkimustaan siten, että siitä ei aiheudu tutkittavina oleville henkilöille, yhteisöille tai muille tutkimuskohteille merkittäviä riskejä, vahinkoja tai haittoja. (Tenk 2019, 7.) Näiden lisäksi tutkimuksessa on noudatettava Suomen perustuslain (L11.6.1999/731) suomia oikeuksia, joita ovat muun muassa oikeus elämään, henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen sekä liikkumisvapaus, uskonnonvapaus, sananvapaus, omaisuuden suoja ja oikeus yksityisyyteen. Varhaiskasvatuksessa eettisyyttä ohjaavat myös varhaiskasvatuksen eettiset periaatteet kuten lapsen oikeuksien, ihmisten ja ympäristön kunnioittaminen sekä varhaiskasvatuksessa työskentelevien tukeminen. (JHL 2021.)

Toimintaamme ohjasivat hyvät eettiset käytänteet ja toimintaperiaatteet. Opinnäytetyössä kerättyä aineistoa, kuten toimintakerroista tehtyjä muistiinpanoja sekä lupadokumentteja, säilytettiin lukollisessa kaapissa ja ne hävitettiin opinnäytetyön hyväksymisen jälkeen. Olimme myös kiinnittäneet erityistä huomiota toimintatuokioiden suunnitteluun huomioiden lasten ikä ja haavoittuvainen asema.

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset ja varhaiskasvatuksen sekä hoito- ja sosiaalisen työn eettiset periaatteet ohjasivat työmme askeleita. Olimme ottaneet ne huomioon lakia ja varhaiskasvatussuunnitelmaa lukemalla ja tiedonkeruussa huomioimalla lapsia suojelevat tekijät, kuten luvat ja lasten anonymiteetti sekä vaitiolovelvollisuus. Olimme tehneet toiminnat heijastaen itse toimintaa pedagogiikkaan miettimällä, mitä kukin aktiviteetti tuo lapselle tekemisen ilon lisäksi. Olimme myös pyrkineet jo toiminnallisen osuuden suunnitteluvaiheessa ottamaan huomioon lasten kehitystason, ryhmän suuruuden, päiväkodin sijainnin sekä toimintaympäristön, jotta pystyimme toteuttamaan toimintaa tasa-arvoa, osallisuutta ja yksilöllistä sekä ryhmän kasvua tukien.

Toiminnallista osuutta suunnitellessa ei kerätty nimilistoja tai muuta arkaluontoista materiaalia. Tiedottaminen ja huoltajien huomioiminen sekä turvallisuustekijät oli huomioitu erityistä varovaisuutta käyttäen ja lasten kotiin oli lähetetty lupalomakkeet. Lupalomakkeeseen oli kirjattu opinnäytetyön tarkoitus, tekijät sekä se, miten aineistoa käsitellään.

LÄHDELUETTELO

Asela, M-R. 2011. Elämys- ja seikkailukasvatus varhaiskasvatuksen tukena. Sosiaalialan koulutusohjelman AMK-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Avartti 2019. Kansainvälinen nuorten harrastusohjelma Avartti. Elämyspedagogiikka. Viitattu 14.4.2021. <https://www.avartti.fi/elamyspedagogiikka/>

Axelzon, F., Valentin, M. & Davidsson, T. 2007. Rollspel i skolan – Upplevelsebaseerat lärande. Lund. Kirjoittajat & BTJ Förlag/BTJ Sverige AB.

Davis, S. 2019. The montyessori toddler. A parents guide to raising a curious and responsible human being. Workman publishing Co., Inc.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Opetushallituksen määräykset ja ohjeet. Viitattu 11.10.2021. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Hertto, P. & Tyykilä, J. 2017. Seikkailukasvatus 4-5 vuotiaalle – Opas varhaiskasvattajille päiväkotiviikossa. Sosiaalialan koulutusohjelman AMK-opinnäytetyö. Turun ammattikorkeakoulu.

Huikuri, L. & Karjalainen, L. 2014. Mikä metsässä on parasta? - Lasten elämyksellisten luontokokemusten näkyväksi tekeminen päiväkodissa. Sosiaalialan koulutusohjelman AMK-opinnäytetyö. Tampereen ammattikorkeakoulu.

JHL 2021. Varhaiskasvatuksen eettiset periaatteet. JHL:n varhaiskasvatusverkoston laatima ohje. Viitattu 8.5.2021. <https://www.jhl.fi/tyoelama/ammattialat/kasvatus-ja-ohjausala/varhaiskasvatuksen-eettiset-periaatteet/>

Jääskelä, M & Meuronen, N. 2016. Luontokasvatus Oulun kaupungin varhaiskasvatuksessa. Lämsänjärven päiväkotiviikossa – Metsämörri kutsuu. Savotta-aukion päiväkotiviikossa – Toiminnallinen metsäesiopetus. Sosiaalialan koulutusohjelman YAMK-opinnäytetyö. Lapin ammattikorkeakoulu.

Karppinen, S.J.A. 2010. Seikkailukasvatus – erilainen tapa opettaa ja oppia. Teoksessa Seikkailun elämyksiä 2. 118. Toim. Karppinen, S.J.A. Rovaniemi. Lapin yliopistokustannus.

Kivelä, A. 2020. Kuinka tehdä mahdottomasta mahdollista? Ei vain elämyspedagogisten peruskysymysten äärellä. Teoksessa Seikkailukasvatus Suomessa – pedagogisia ja didaktisia näkökulmia. Lopuksi: elämyspedagogiikan didaktiikkaa, 119. Toim. Karppinen, S.J.A., Marttila, M. & Saaranen-Kauppinen, A. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisu, 97. Helsinki. Humanistinen ammattikorkeakoulu.

- Kokljuschkin, M. 1999. Seikkailuun! Varhaiskasvatuksen seikkailukirja. Helsinki. Mikael Kokljuschkin & Kirjayhtymä Oy.
- L 11.6.1999/731. Perustuslaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 8.5.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>
- L 540/2018. Varhaiskasvatuslaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 9.11.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>
- Lillemyr, O.F. 2002. Lek – upplevelse – lärande i förskola och skola. 18-19. Tukholma. Ole Fredrik Lillemyr & Liber AB.
- Luke 2016. Luonnonvarakeskus. Tietoa luonnonvaroista. Luonnon virkistyskäyttö. Luonnon hyvinvointivaikutukset. Viitattu 19.1.2021. <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/virkistyskaytto/luonnon-hyvinvointivaikutukset/>
- Mehtola, J. 2016. Terveys! Artikkelit Suomenluonto.fi sivustolla. Viitattu 6.1.2022. <https://suomenluonto.fi/uutiset/terveydeksi/>
- Nikkinen, I. 2000. Metsämörri – ohjaajan käsikirja. Helsinki. Rakennusalan Kustantajat RAK & Kustantajat Sarmala Oy.
- Olenius, J. 2021. Varhaiskasvatuksen seikkailukasvatusverkoston perustaminen ja toimintasuunnitelman tuottaminen. Sosiaali- ja terveysalan johtamisen koulutusohjelman YAMK-opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu.
- Opetushallitus 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Opetushallitus. Helsinki.
- Fields, M. 2013. <https://www.ok-sivis.fi/media/ilmansuuntia-materiaali/jarjestoarvioinnin-ilmansuuntia-sivis.pdf>
- Outward Bound Finland 2017. Outward Bound Finland. Elämyspedagogiikka. Viitattu 9.11.2020. <https://www.outwardbound.fi/outwardbound-finland/elamyspedagogiikka/>
- Paavilainen, M. 2010. Aina valmiina – Partioliike Suomessa 1910–2010. Helsinki. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Parikka-Nihti, M. 2019. Varhaiskasvatuksen opettaja. Haastattelu uutisessa opetusalan ammattijärjestön OAJ:n sivuilla. Luonto edistää oppimista ja hyvinvointia – SuomiAreenassa voit kokea sen itse. Viitattu 13.2.2021.

<https://www.oaj.fi/ajankohtaista/uutiset-ja-tiedotteet/2019/luonto-edistaa-op-pimista-ja-hyvinvointia--suomiareenassa-voit-kokea-sen-itse/>

Partio-ohjelma 2021. Kasvatustavoitteet. Partiokasvatus. Viitattu 5.3.2021.
<https://partio-ohjelma.fi/partiokasvatus/kasvatustavoitteet/>

Pikkupeura, K. & Ylinen, J. 2018. Elämyspedagogiikka erityisopetuksen tukena – Toiminnallinen opinnäytetyö Isolahden koulussa. Sosiaalialan koulutusohjelman AMK-opinnäytetyö. Vaasan ammattikorkeakoulu.

Saloranta, S. 2010. Ympäristökasvatus ja seikkailu – käytännön toteutusta luontokoulussa. Teoksessa Seikkaillen elämyksiä 2, 166. Toim. Latomaa, T. & Karppinen, S.J.A. Rovaniemi. Lapin yliopistokustannus.

Sarkkinen, S. 2017. Mitä on ympäristökasvatus? Ympäristökasvatus-lehti. Verkko-lehti FEE-Suomen sivuilla. 2017,2. Viitattu 1.2.2021.
<https://feesuomi.fi/lehti/mita-ymparistokasvatus-on/>

Suomen Latu ry 2021A. Suomen Latu ry. Ulkoile. Lastentoiminta. Metsämörri. Viitattu 19.1.2021. <https://www.suomenlatu.fi/ulkoile/lastentoiminta/metsamorri.html>

Suomen Latu ry 2021B. Suomen Latu ry. Ulkoile. Lastentoiminta. Metsämörri. Taustaa. Viitattu 19.1.2021. <https://www.suomenlatu.fi/ulkoile/lastentoiminta/metsamorri/taustaa.html>

Suomen nuorikeskusyhdistys 2020. Seikkailukasvatus. Seikkailukasvatus menetelmänä. Viitattu 9.11.2020. <http://www.snk.fi/seikkailukasvatus/seikkailukasvatus-menetelmana.html>

Suomen nuorisokeskusyhdistys 2022. Seikkailukasvatus. Menetelmä. Viitattu 6.1.2022. <https://www.snk.fi/seikkailukasvatus/menetelma/>

Suomen partiolaiset 2021. Partiofaktat. Partio lukuina. Viitattu 5.3.2021.
<https://www.partio.fi/suomen-partiolaiset/partiofaktat/partio-lukuina/>

Suomen Riskinhallintayhdistys 2021. Työvälineet. SWOT- analyysi. Viitattu 9.2.2021. <https://pk-rh.fi/tools/swot.html>

Tampio, H. & Tampio, M. 2014. Ulos oppimaan! Sata ideaa ulko-opetukseen. Juva. Tekijät & PS-kustannus.

Telemäki, M. 1998. Kurt Hahn ja elämyspedagogiikka. Teoksessa Elämän seikkailu, 10–25. Toim. Lehtonen, T. Jyväskylä. Atena Kustannus Oy.

Tenk 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja. Viitattu 8.5.2021. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

THL 2021. Osallisuuden osa-alueet ja osallisuuden edistämisen periaatteet. Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen verkkosivu. Viitattu 30.4.2021. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet>

THL 2017. Mitä osallisuus on? – osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Työpaperi 33/2017. Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen julkaisu. Viitattu 4.5.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Vaasa English Playschool 2021. Toimintatapa. Viitattu 1.5. <https://vaasaenglish-playschool.fi/toimintatapa/vieraskielinen-varhaiskasvatus/>

Vihreä lippu 2021A. Vihreä lippu. Kestävän kehityksen ohjelma kasvatusalalle. Viitattu 12.2.2021. <https://vihrealippu.fi/vihrealippu/>

Vihreä lippu 2021B. Vihreä lippu. Eco-schools. Kansainvälinen tausta. Viitattu 12.2.2021. <https://vihrealippu.fi/ecoschools/>

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. 9. Jyväskylä. Tammi.

Ympäristö.fi 2020. Koronakevät vaikuttanut suomalaisten luontosuhteeseen myönteisesti – tietoisuus luontomme suurimmasta uhasta edelleen hataraa. Tiedote ympäristöhallinnon yhteisen verkkopalvelun sivulla. Viitattu 17.4.2021. [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Koronakevat_vaikuttanut_suomalais-ten_luo\(57849\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Koronakevat_vaikuttanut_suomalais-ten_luo(57849))

Ympäristöministeriö 2021. Mitä on kestävä kehitys? Vastuualueet. Luonto ja vedet. Viitattu 1.2.2021. <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje ja lupahakemus vanhemmille suomeksi.

Hei!

Olemme Vaasan ammattikorkeakoulun 3. vuoden sosionomiopiskelijat Lasse Viertokangas ja Ville Toivonen. Teemme osana tutkintoamme koululle opinnäytetyötä. Opinnäytetyössämme esittelemme seikkailupedagogiikan tematiikkaa ja seikkailupedagogiikkaa työvälteenä. Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuottaa päiväkotiin suunnittelemaamme seikkailupedagogiikan toimintamalli. Tärkeä osa opinnäytetyötä on sen toiminallinen osuus ja olemme suunnitelleet Vaasa English Playschoolin 3-4-vuotiaille lapsille kaksi toimintatuokiota lähiluonnossa seikkailupedagogiikka hyödyntäen. Toimintatuokioiden päätteeksi lapsilta kerätään palautetta nimettömänä. Toimintatuokioihin osallistuneilta lapsilta ei kerätä mitään henkilötietoja ja osallistuminen on vapaaehtoista. Toimintatuokiot järjestetään toukokuussa.

Toimintaamme ohjaavat hyvät eettiset käytänteet ja toimintaperiaatteet. Opinnäytetyössä kerättyä aineistoa, kuten toimintakerroista tehtyjä muistiinpanoja säilytetään lukollisessa kaapissa ja ne hävitetään opinnäytetyön hyväksymisen jälkeen. Olemme myös kiinnittäneet erityistä huomioita toimintatuokioiden suunnitteluun huomioiden lasten ikä ja haavoittuvainen asema.

Toivoisimme että palautatte lupalomakkeen täytettynä takaisin päiväkotiin **17.5. mennessä.**

Olemme saaneet tutkimusluvan Vaasan English Playschoolin johtajalta Nina Södergårdilta 11.5.2021. Opinnäytetyötä ohjaa Heidi Blom (+358 207 663 348 tai Heidi.Blom@Vamk.fi, Wolffintie 27–31)

Ystävällisin kesäterveisin: Lasse Viertokangas & Ville Toivonen

Lasse.viertokangas@outlook.com

LAPSI _____(nimi)

SAA OSALLISTUA TOIMINTAHETKIIN

Kyllä _____ Ei _____

HUOLTAJAN ALLEKIRJOITUS

Valmis työ löytyy tekijän nimellä osoitteesta www.theseus.fi

Liite 2. Saatekirje ja lupahakemus vanhemmille englanniksi.

To Whom It May Concern

We are 3rd Grade Students from the Vaasa University of Applied Sciences. We are currently writing our Practice Based Bachelor's Thesis. For our Bachelor's Thesis, we are examining Adventure based Pedagogy and how it could be used in the Early Years education. Our target is to write a Manual, which allows its user to use Adventure based pedagogy in a Daycare setting in various ways. Part of our study is to conduct pre-planned sessions for a targeted group. Thus, we have planned two Adventure Pedagogy based sessions for children ages 4-5 years old and Vaasa English Playschool has agreed to be our partner for the Study. These sessions are held in May 2021. At the end of each session, we are going to ask feedback from the Children. All feedback is anonymous. We are not collecting names and there will be no registry. The participation is voluntary.

We are following the 'Common Good' and Moral Virtues in the Ethical Approach. We only take notes from the Sessions and those notes are held in a safe place behind a lock and key. After our Bachelor's Thesis is accepted, the Collected Data will be destroyed. We have also taken into consideration the Participant's young age and vulnerable position.

We are asking for the Parental permission in advance; please return the permission slip to the daycare by **May 17th**.

We have been granted permission from the The Vaasa English Playschool manager Nina Södergård to conduct the study sessions in the daycare on May 11th. Our Bachelor's Thesis adviser is Heidi Blom (+358 207 663 348, Heidi.Blom@Vamk.fi, Wolffintie 27–31)

Best Regards

Lasse Viertokangas & Ville Toivonen

(Additional information Lasse.viertokangas@outlook.com)

Name (child) _____ can attend the planned study sessions

Yes _____ No _____

Guardians Signature _____

Finished Bachelors Thesis will be published www.theseus.fi

Liite 3. Saatekirje henkilökunnalle.

Hei!

Olemme Vaasan ammattikorkeakoulun 3. vuoden sosionomiopiskelijat Lasse Viertokangas ja Ville Toivonen. Teemme osana tutkintoamme koululle opinnäytetyötä. Opinnäytetyössämme esittelemme seikkailupedagogiikan tematiikkaa ja seikkailupedagogiikkaa työväliseenä. Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuottaa päiväkotiin suunnittelemamme seikkailupedagogiikan toimintamalli. Tärkeä osa opinnäytetyötä on sen toiminallinen osuus ja olemme suunnitelleet Vaasa English Playschoolin 3-4-vuotiaille lapsille kaksi toimintatuokiota lähiluonnossa seikkailupedagogiikka hyödyntäen. Toimintatuokioiden päätteeksi lapsilta sekä henkilökunnalta kerätään palautetta nimettömänä. Toimintatuokioihin osallistuneilta lapsilta tai henkilökunnalta ei kerätä mitään henkilötietoja ja osallistuminen on vapaaehtoista.

Toimintatuokiot järjestetään toukokuussa.

Toimintaamme ohjaavat hyvät eettiset käytänteet ja toimintaperiaatteet. Opinnäytetyössä kerättyä aineistoa, kuten toimintakerroista tehtyjä muistiinpanoja sekä lupadokumentteja säilytetään lukollisessa kaapissa ja ne hävitetään opinnäytetyön hyväksymisen jälkeen. Olemme myös kiinnittäneet erityistä huomiota toimintatuokioiden suunnitteluun huomioiden lasten ikä ja haavoittuvainen asema.

Valmis työ löytyy tekijän nimellä osoitteesta www.theseus.fi

Kiitos jo ennakoon yhteistyöstä!

Tekijän yhteystiedot:

Lasse Viertokangas (0404128950, Lasse.Viertokangas@outlook.com) &

Ville Toivonen

Opinnäytetyöohjaajan Heidi Blomin yhteystiedot +358 207 663 348,
Heidi.Blom@Vamk.fi, Wolffintie 27–31

Yhteistyötaho päiväkodissa: Nina Södergård.

Liite 4. SWOT-analyysi

SWOT-analyysi omalle projektille.

Vahvuudet -Aiempi kokemus -Tuttu aihe -Käytännön pohja	Heikkoudet -Aikataulutus -Heikosti tietoa seikkailukasvatuksesta -Korona teettää lisää työtä
Mahdollisuudet -Toimiva ja käyttökelpoinen malli seikkailukasvatukseen -Helposti muunneltavissa -Hyvä työkalu tulevaisuuteen -Uniikki lähestyminen aiheeseen -Mahdollistaa päiväkodille uuden työkalun.	Uhat -Fyysiset tilat -Sää -Aikataulujen järjestäminen päiväkodin kanssa -Ryhmäkoko

Kuvio 1. SWOT-analyysi.

Kuviossa 1 on kuvattu oman tutkimussuunnitelmamme SWOT-analyysia, jossa otimme **vahvuuksissa** erityisesti huomioon aikaisemmat kokemuksemme koskien varhaiskasvatusta sekä seikkailukasvatusta. Seikkailukasvatus ja vastaavanlainen toiminta ovat tekijöilleen tuttuja oman työn kautta.

Mahdollisuuksissa olemme pohtineet seikkailukasvatuksen mahdollisuuksia, ajankohtaisuutta ja sitä, miten opinnäytetyön toimintamallia voitaisiin käyttää ja soveltaa. Meille oli tärkeää mallin helppo sovellettavuus, jotta opasta voitaisiin käyttää moninaisesti aikaan ja paikkaan sitomatta. Opinnäytetyö on ennen kaikkea opas varhaiskasvatuksen työntekijöille. Toimintamallin erityisyys on tarinassa. Kirjallisuuskatsausta tehdessä ja muita opinnäytetöitä vertaillen ilmeni, että näkökulmamme on erityinen tapa toteuttaa seikkailukasvatusta. Erityisyys ei ole aina vahvuus vaan se on myös **riski**.

Riskeissä eli **heikkouksissa** olemme ottaneet huomioon aikataulutuksen. Heikkoudeksi nousi myös, että kyseistä tapaa toteuttaa seikkailukasvatusta ei juuri ole tehty, joten aikaisempien tutkimusten ja tulosten vertailu ei ole mahdollista. Emme myöskään voineet nähdä mahdollisia aikaisempia muiden tekijöiden kohtaamia riskejä.

Opinnäytetyö heikkoutena on myös kiireellisyys. Vaasan Ammattikorkeakoulussa on tehty opintosuunnitelma, jossa opinnäytetyötä tehdään päällekkäin muiden koulutöiden ohessa ja sen vuoksi aikaa ei ole ollut tarpeeksi keskittyä vain opinnäytetyön tekemiseen. Lisäksi erityisen hankaluuden tuottaa vallitsevat olosuhteet, eli maailmanlaajuinen pandemia, jonka vuoksi erityistä huomioita menee turvallisen toteutuksen suunnitteluun sekä siihen, että pandemian vuoksi oli haastavaa löytää yhteistyökumppani sekä oli mahdotonta ennakoida, voidaanko toimintaa toteuttaa sovittuna päivänä mahdollisten karanteenimääräysten vuoksi. Nämä ovat osa työmme uhista.

Toimintahetket tehdään päiväkodissa, ja tämä meinaa, että meidän täytyy soveltaa omaa aikataulumme heidän arkeensa. Jos kevät on kiireinen ja hektinen, ei päiväkotia välttämättä halua ylimääräistä puuhaa sinne. Lopuksi täytyy varautua ryhmäkokoon, ja meidän kykyimme toimintamallin tekijöinä ottaa se huomioon itse toiminnassa. Valtava ryhmä vaatii enemmän suunnittelua meiltä ja enemmän tarkkailevia silmiä päiväkodilta.

Liite 5. Kuvat

Kuva 1

Kuva 2

Kuva 3

Kuva 4

Kuva 5

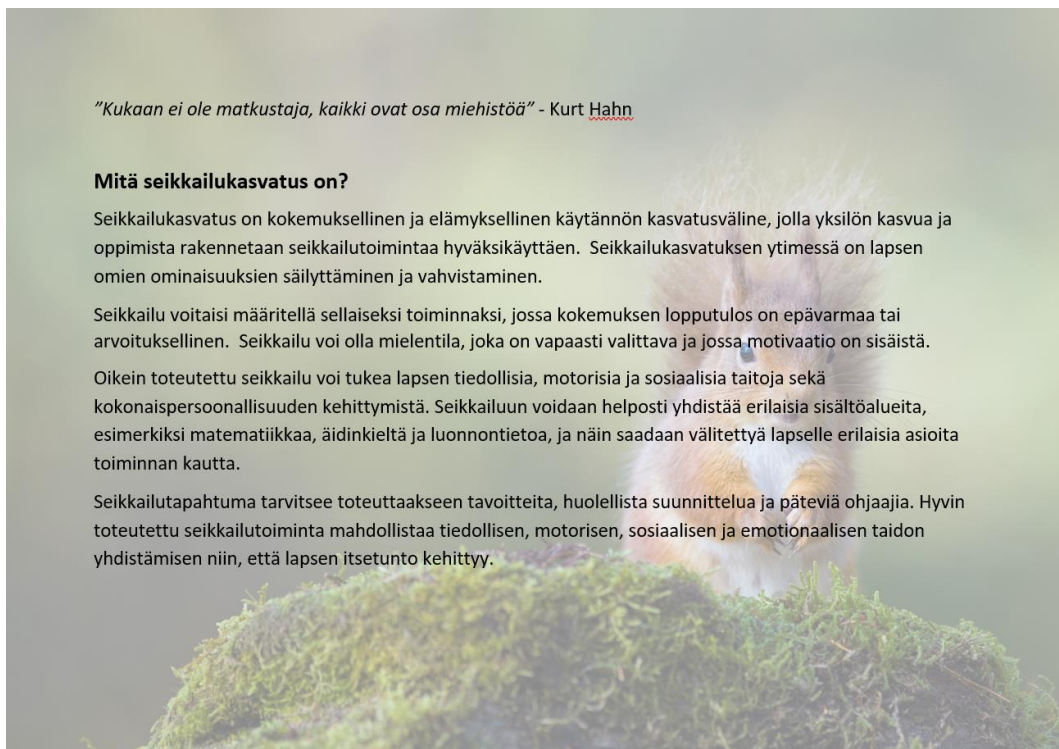

Kuva 6

Liite 6. Toimintamalli

Kuva 1

Kuva 2

Seikkailun suunnittelu

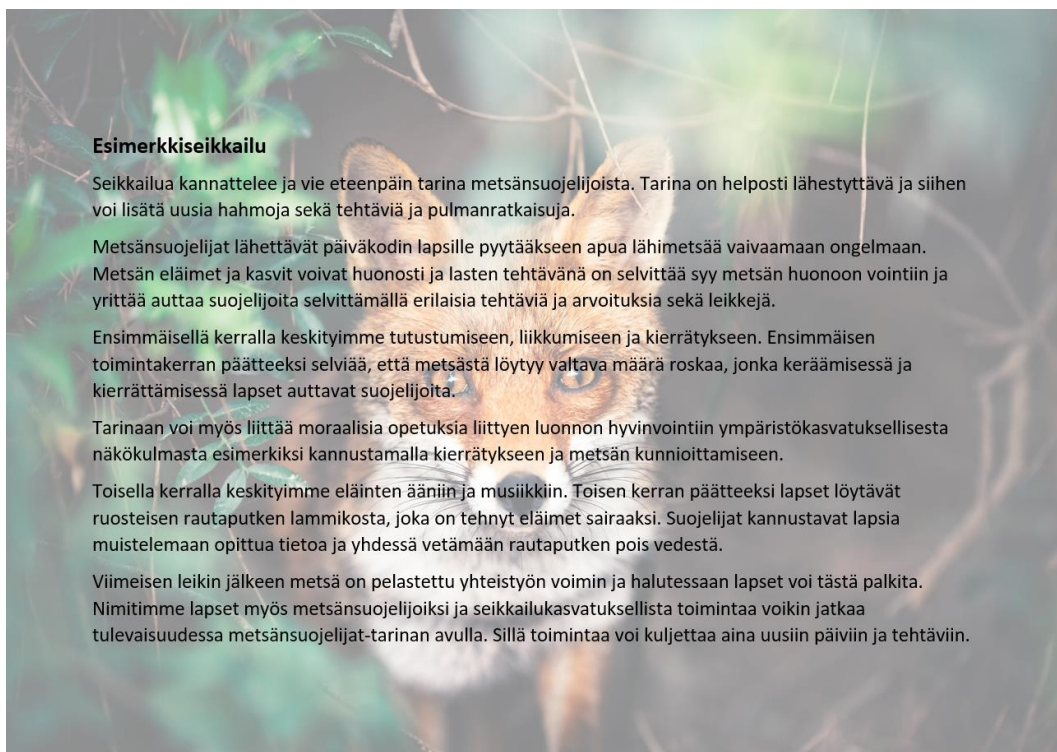
Seikkailua suunniteltaessa on tärkeintä, että se on lapsilähtöistä ja että sen avulla tuetaan pedagogista kehittymistä. Kasvattajan tulisi miettiä mitä osa-alueita seikkailutoimintaan sijoitettu toiminta kehittäisi.

Lapsien yhteiset leikit, mielenkiinnon aiheet ja ruokapöytäjutustelut voivat antaa siemenen tarinalle, josta seikkailu voi alkaa. Jos lapsia kiinnostaa dinosaurukset, löytyykö hiekkalaatikolta outo jalanjälki vai peräti dinosauruksen muna? Jos eläimet ovat erityisen suosittuja niin pehmolelut tai eksoottinen lelu papukaija voi tuoda uutisia tulevasta seikkailusta. Outo kirje täynnä mysteeriä kuvioita voi herättää seikkailunannon lapsen rinnassa, ja tarvitsee kasvattajana vain kuunnella mitä tarinoita lapset itse rakentavat sen ympärille.

Tarina on voimakas työväline pedagogiikassa. Sen on parhaimmillaan lapsilähtöistä ja syntyy lapsien ajatuksista tai puheista. Se antaa toiminnalle narratiivin, joka toimii punaisena lankana seikkailussa.

Vaikka seikkailussa on kyse yhteisöllisyydestä ja yhdessä tekemisessä, on tärkeä ottaa toimintaa suunniteltaessa huomioon lapsien yksilöllisyys. Jotkut löytävät tietyt seikkailun osa-alueet helpompana kuin toiset, ja toiset taas haluavat tehdä hurjempia juttuja kuin muut. Ohjaajan olisi hyvä kuunnella lapsia ja löytää kultainen keskitie. Tässä mukaan heittäytyvällä ohjaajalla on erittäin tärkeä osa; lapset innostuvat toiminnasta, kun ohjaaja innostuu toiminnasta.

Kuva 3

Esimerkkiseikkailu

Seikkailua kannattelee ja vie eteenpäin tarina metsänsuojelijoista. Tarina on helposti lähestyttävä ja siihen voi lisätä uusia hahmoja sekä tehtäviä ja pulmanratkaisuja.

Metsänsuojelijat lähettävät päiväkodin lapsille pyytääkseen apua lähimetsää vaivaamaan ongelmaan. Metsän eläimet ja kasvit voivat huonosti ja lasten tehtävänä on selvittää syy metsän huonoon vointiin ja yrittää auttaa suojelijoita selvittämällä erilaisia tehtäviä ja arvoituksia sekä leikkejä.

Ensimmäisellä kerralla keskityimme tutustumiseen, liikkumiseen ja kierrätykseen. Ensimmäisen toimintakerran päätteeksi selviää, että metsästä löytyy valtava määrä roskaa, jonka keräämisessä ja kierrättämisessä lapset auttavat suojelijoita.

Tarinaa voi myös liittää moraalisia opetuksia liittyen luonnon hyvinvointiin ympäristökasvatuksellisesta näkökulmasta esimerkiksi kannustamalla kierrätykseen ja metsän kunnioittamiseen.

Toisella kerralla keskityimme eläinten ääniin ja musiikkiin. Toisen kerran päätteeksi lapset löytävät ruosteisen rautaputken lammikosta, joka on tehnyt eläimet sairaaksi. Suojelijat kannustavat lapsia muistelemaan opittua tietoa ja yhdessä vetämään rautaputken pois vedestä.

Viimeisen leikin jälkeen metsä on pelastettu yhteistyön voimin ja halutessaan lapset voi tästä palkita. Nimitimme lapset myös metsänsuojelijoiksi ja seikkailukasvatuksellista toimintaa voikin jatkaa tulevaisuudessa metsänsuojelijat-tarinan avulla. Sillä toimintaa voi kuljettaa aina uusiin päiviin ja tehtäviin.

Kuva 4

Seikkailussa käytettyjä leikkejä.

- Eläinteemainen maa-meri-laiva-leikki. Leikissä voi korvata maa-meri-laiva kohdan metsällä, joella ja mäellä. Voi myös lisätä, että paikkojen välillä liikutaan eri eläinten tavoin, tai että kesken juoksun taivaalta lentää ankoja, joita täytyy väistää syöksymällä maahan!
- Kierrätystä voi harjoitella levittämällä erivärisiä papereita rajatulle alueelle, jotka täytyy kerätä paperin väriä vastaavaan koriin. (Sininen paperi siniseen laatikkoon jne.) Toiminnan jälkeen on olisi hyvä käydä läpi tehtyä toimintaa, ja kertoa lapsen tasolla kierrätyksestä.
- Eläinteemainen musiikkileikki, jossa liikutaan, kun musiikki soi, ja pysähdytään kun musiikki lakkaa. Lisää leikkiä minkä eläimen tavoin liikutaan, ja jopa voi pitää eläimen ääntä! Kuvat auttavat suuresti tässä, jos mahdollista!
- 4. Leikki, jossa opetellaan kuuntelemaan ja tunnistamaan eri eläinten ääniä voi tapahtua ulkona tai sisätiloissa, ja siihen tarvitaan kuva eläimestä sekä sitä vastaava ääni. Vaatimuksena on bluetooth-kaiutin tai puhelin ja laite, jolla kuvat näkyvät tai kuvat printattuna. Tätä voi myös tehdä ulkona metsäretkellä pysähtyen kuuntelemaan luonnon ääniä!

Seikkailun olisi hyvä saavuttaa ns. loppuhuipentuma. Jokin tapahtuma, joka toisi seikkailun päätökseen ja antaisi lapsille myös tilaisuuden käsitellä kaikkea mitä on tehty yhdessä. Esimerkkiseikkailussa lapset löysivät pienestä vesilammesta rautatangon, ja kävimme läpi vielä kerran eläimet ja niiden äänet, ennen tangon vetämistä lammesta. Nimesimme myös lapset metsän suojelijoiksi, sekä annoimme muistoksi värjätty kivet. Sanoimme roolihahmoina lapsille hyvästit tuoden seikkailun päätökseen.

Kuva 5

Lähdekirjallisuutta:

Karppinen – Seikkaillen elämyksiä 2 (2010)

Telemäki & Lehtonen – Elämän seikkailu (1998)

[Kokljuschkin](#) – Seikkailuun! (1999)

Kuva 6